

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Din Bucovina.

Între popoarele din Austria, aproape cel mai mic ca număr e poporul românesc. Locuind bucata de pământ ruptă în a. 1775 dela Moldova și cunoscută sub numele de Bucovina, au avut să lupte dela început luptă grea contra veneticii, cari se grăbeau să se îngrășe din sŭl acestei bucăți de pământ românesc. Mult timp au fost însă Români în majoritate și și după-ace au ajuns să fie copleșiți cu numărul, au fost totuși în stare să-și aleagă reprezentanții lor Români, atât în parlamentul din Viena, cât și în dieta din Cernăuți.

Lupta ce au purtat o acești deputați pentru drepturile poporului, pe care-l reprezentau, a fost la început frumoasă și cu toate străduințele făcute de guvernatorii, cari s'au rînduit la conducerea Bucovinei, ca să strivească pe Români, aceștia n'ar fi ajuns în halul, în care se află astăzi, dacă nu le-ar fi succes unora din dușmanii lor, să viire între ei sēmēnța neînțelegerii. O parte din deputații Români ajunseser ca să urmeze orbește guvernului, fără considerare, că folosește sau strică prin aceasta intereselor poporului român. Partidul român era cu atât mai slab în isprăvile lui, că Jidani, Nemții, Rutenii și Polonii, din ură veche cătră următorii celor ce i-au primit cu brațele deschise, de câte-ori era vorba să lucre în contra Românilor, erau una. Au văzut în sfîrșit reprezentanții poporului român, că lucră în defavorul celor ce i-au trimis, dacă vor continua pe calea apucată. O bucată de

timp se părea, că vechea virtute de luptă a Moldovenilor va reînvia, mai ales când în dieta din Cernăuți intrase deputatul cercului țărănesc din Câmpulung, dl Dr. George Popovici, și cel al proprietarilor mari, dl Iancu Flondor.

Și de data aceasta însă i-a succes guvernului să înduplece pe cei mai mulți dintre deputații români, ca aceștia uitându-și de datorințele lor naționale să se facă coadă la toporul, cu care avd să taie în pădurea românească. Cei doi deputați amintiți mai sus se înțelege, că n'au putut să rămână mai departe în același club cu deputații, cari cu desconsiderarea totală a intereselor poporului treceau prin foc și prin apă pentru guvern. Aceste slugi plecate au ajuns însă în curēnd să fie puțin considerate chiar și de cătră guvern. Într'adevăr, vdzēnd acesta, că »pactiștii« — așa se numiau mamelucii veciniei guvernamentali — nu se țin nici de majoritatea, formată de reprezentanții popoarelor venetice, nici de minoritatea română; vdzēnd, că pactiștii nu au tăria sufletească să instiste pentru îndeplinirea făgăduelilor făcute lor, nici că-i mai bagă în seamă.

Această stare de lucruri ne-ar pute umple de desnădejde, dacă n'ar fi vitalitatea de atâtea-ori dovedită a poporului român și cumintirea Nemților, cari formează un contingent însemnat în majoritatea anti-română a dietei bucovinene. Poporul deșteptat din amorceală va ști pentru viitor, cine e vrednic luptător pentru ale lui drepturi, ear Nemții au văzut, că aliindu-se cu S'aviu, vechii lor dușmani, numai bine nu și-au făcut.

Să sperăm, că pentru viltorul apropiat cel puțin frații noștri din Bucovina vor dobândi rezultate mai favorabile în urma luptei atât de grele pentru existența națională.

Abzicerea lui Mayländer.
Din Fiume se telegrafează, că podesta Mayländer și-a dat abzicerea. Causa la aceasta este diferența ivită în sinul membrilor reprezentanței în privința alegerii de deputat. Mayländer e pe lângă contele Batthyanyi, ear majoritatea membrilor din reprezentanță voeste se fie ales deputat prof. Richard Zanella.

Noul comitet român. Sub titlul acesta »Bud. Hirlap« se ocupă la locul prim cu »apelul«, apărut în ultimul număr al »Tribunei«. Ziarul maghiar între altele o spune franc, că da, în sistemul de guvernare nimic nu s'a schimbat și nu se va schimba (în ce ne privește pe noi) până-când conducerea guvernării Ungariei va fi în mâna Maghiarilor. Dă sunet de alarm pentru reconstruirea comitetului național român, dar se mângăie cu aceea, că o parte dintre Români, drept, că cu program guvernamental, totuși ia parte la alegeri, ca-și-când cele câteva secături de aventurieri și vânători de interese personale ar reprezenta poporul român și principiile politicii române »Din Tribuna«.

Miliția la alegeri. În comitatul Pestei s'a cerut în mai multe cercuri electorale miliție pentru susținerea

FOITA.

DOINA

ca expresiune a individualității poporului român de Alex. Bărsan, invet.

(Urmare și fine).

Cu toată puterea dragostei însă, adeseori se întâmplă neînțelegeri și între cei îndrăgostiți.

Fata adeseori, — ea mai gingașe, — numai pentru un cuvânt care nu-i pe placul ei se mănăie. Mânia aceasta însă e numai un caprițiu: »ține de Joi, până mai îndeapoi«. Mai mult sufer îndrăgostiții din cauza părinților, cari adeseori — din cauze materiale le pun tot felul de pedeci, îi muștră și câte altele, numai să nu se poată lua. Dovadă despre aceasta avem în versurile:

Vino bade sêrile
De;ascultă muștrările

Cum mă muștră măicuța,
Bade pentru dumniata.

Fetei nu-i place să se mărite de parte, în sat străin, ci în satul ei, cât mai deaproape de maică-sa, după-cum se poate vedea și din versurile următoare:

Nu mă da maică departe,
Să viu cu hainele-n spate,
Cu trupul beteag de moarte,
Dă-mă maică 'n satul tău
Să poți vedea când 'mi rău.

Mult au să sufere tinerii însurăței din partea soacrelor. Acestea pentru greșeli neînsemnate adese-ori îi muștră ziulică întreagă. De aci s'a născut zicala: soacră, soacră, poamă acră.

Foarte frumoase sînt doinele haiducești. Cu ocaziunea aceasta nu vom putea trece, fără ca să nu amintim ceva și despre codru, leagănul haiducului. Românul, ca nici un alt popor poate, are o foarte mare atracere, cătră tot ce e verde. De aceea și cele mai multe

doine ale sale și-le începe cu »frunză verde«.

Cu nespus dor așteaptă el înverzirea codrului, după-cum însuși zice:

Mult 'mi-e dor și mult 'mi-e sete
Să ved frunza 'n codru verde.

Cu înverzitul frunzei întinerește și el și pentru aceea, cât înfrunzește codrul își ia rămas bun dela plug și pleacă spre codru să facă vitejfi, zicēnd:

Rămăi brazdă după plug,
Că eu de astăzi mă duc,
Și mă bag în codrii verzi,
De astăzi nu mă mai vezi.
Te las naibii săracfe
Și mă duc la vitejfe,
Te las naibii săpă lată
Și iau pușca ferecată.

Până când codrul e verde, până atunci și haiducilor le merge bine, după-cum spune și doina:

Până codru frunza-și ține
Teți voinicii trăsco bine,

ordinei la alegeri. Asemenea s'a recuierat miliție și în alte părți. Fiindcă soldații, cărora li-s'a împlinit serviciul de trei ani, au fost concediați, comanda militară a fost silită să aducă miliție din Galizia și Austria-sup.

Inspectorii școlari. Ministrul școalelor a adresat inspectorilor școlari un circular, în care îi provoacă să controleze cu punctualitate școalele din comitat, după-ce li-s'au înmulțit în mod considerabil paușalul de călătorie. Cel puțin odată pe an să viziteze fiecare școală și să trimită observațiunile făcute la ministru. În scopul acesta li-s'a dat un chestionar, în care întrebările sunt împărțite în 13 grupe. De însemnătate particulară sunt întrebările referitoare la propunerea limbii maghiare în școalele nemaghiare, apoi cele despre cunoștințele limbistice ale învățătorului, precum și despre viața lui și ținuta lui patriotică; nu folosește cumva cărți oprite ori chiar dușmănoase statului etc. Curată inchișiție!

Compromisul Cehilor. Compromisul încheiat între Cehii bătrâni și Cehii tineri a fost primit de delegații acestora și s'a stabilit un apel comun, care va fi adresat alegătorilor. Tărâtimea cehă va fi provocată special să se terească de nisuițele agrarilor.

Convenție militară. Se anunță din Atena, că în curând va avea loc de nou o întrevedere a Regelui României cu Regele Greciei. Ziarele din Atena scriu, că între Grecia și România s'a încheiat o convenție militară.

„**Pravoslavnii Vostok**“, tai-moasa revistă filoslavă din București, — a răposat. După cum se anunță, foaia n'a mai apărut de 14 zile și redactorul ei, sârbul Ilić, va fi espulsat din România.

Dacă codru frunza-și lasă,
Toți voinicii trag acasă
La copii și la nevastă.

Și într'adevăr despărțirea voinicilor de codru e foarte tristă. Atât de bine s'au avut amândoi, ca niște frați, de aceea cu mare durere spune voinicul:

Eu mă duc codrul rămâne,
Plânge frunza după mine.

O expresiune de sentiment proprie a Românului, sunt duioasele cântece de cătanie. Într'adevăr tragică scenă e a vedea cum își plânge, bocește, o mamă pe fiul ei, pe care l-au luat cătană! De câte scene plăcute nu-și aduce atunci aminte din viața fiului său, începând dela copilăria cea mai fragedă, de când îl legăna încă pe brațe?!

Multe necazuri a suferit, până-ce l-a văzut mare? Și acuma, când să-i fie de ajutor, tocmai acuma îl duce Neamțul în țări străine.

DIN LUME.

Serbia și Muntenegru.

Un comunicat publicat în „Monitorul oficial“ al ministerului de externe din Belgrad face cunoscut, că adjutanțul de onoare al regelui, lt.-col. V. Antonici a fost însărcinat ca trimisul special al regelui în Cetinie să renuească legăturile diplomatice cu Muntenegru și să întrețină legături amicale între cele două țări.

Moștenirea tronului în Serbia.

În timpul din urmă au circulat diferite știri despre regularea moștenirii tronului sârbesc. Mai tare s'a susținut numirea fratelui reginei ca viitor moștenitor. Din cauza aceasta izbucnise și un conflict, la care luase regina o viie parte, fiind întreg guvernul contra acestei intențiuni. După-cum i-se comunică la „Pol. Korr.“ din isvor competent, în Belgrad nu se discută deocamdată chestiunea moștenirii, nefiind încă exclusă posibilitatea, ca regina să dobândească un moștenitor. De altminteri numirea unui moștenitor se poate face, conform noii constituțiuni, numai prin conțelegere între coroană și camere.

Italia și Albania.

În Roma și-a ținut adunarea generală asociațiunea „Dante Alighieri“, care are de scop răspândirea limbii italiene. Adunarea a votat o ordine de zi, prin care guvernul italian este invitat să studieze posibilitatea construcțiunii de căi ferate în Peninsula-Balcanică și mai cu samă în Albania, să înființeze consulate și școale în Albania, îndeosebi în vilaietul Cossovo, să facă pe Sultan să înțeleagă, că interesele italiene în Albania concordă cu interesele Turcilor și cu progresul unei Albanii autonome.

Anglia în golful persic.

Atitudinea Turciei la golful persic provoacă mari nemulțumiri în Anglia. Se spune, că la Basora s'ar fi concentrat trupe în număr de 30.000 de oameni, cari după-ce vor fi complet mobilizați,

vor fi comandați de Edem Pașa. Singura țință probabilă a acestor trupe ar fi Coveit, în golful persic cel mai frumos port, pe care-l revindică Englezii pentru ei. Se crede, că Turcia are de gând a pune mâna pe acest port spre a-l ceda apoi Germaniei. În golful persic au sosit deja trei încrușișători englezi și alți trei sânt pe drum.

Aneizarea Mangiuriei.

„Național Tidende“ din Copenhaga comunică știrea, că chestia principală, asupra căreia a discutat Țarul cu împăratul german în Danzig, a fost aneizarea Mangiuriei la Rusia. Rezolvarea s'a făcut conform dorinței Țarului. Cercurile competente din Copenhaga asigură, că știrea e adevărată și puterile europene trebuie să fie pregătite a primi în curând vestea despre alăturarea definitivă a Mangiuriei la imperiul moscovit. În privința aceasta s'au înțeles și contele Lambsdorff cu Delcasse la Compiègne.

Răsboiul din Africa-de-sud.

Admirabila luptă de rezistență a micului popor de Buri contra Angliei a reînceput, de când cu coborirea lui Botha din munți, cu puteri nouă. Planul Burilor e să strimțoreze colonia Capului, ca astfel Englezii să fie siliți a părăsi republicele concentrându-și forțele pentru apărarea colonilor lor. În cazul acesta răsboiul ar fi ajuns eară în stadiul de acum doi ani.

După ultimele telegrame, comandantul bur Kritzinger, invadând aproape de Herschel în colonia Capului, a cuprins un castru englez și două tunuri. Dintre Englezi au rămas morți brigadirul Murray, 4 ofițeri și 39 soldați, răniți și prinși peste 150.

„Pall Mall Gazette“ comunică în numărul ultim, că lordul Kitchener se gândește serios la demisionare, nepermițându-i-se să încerce toate mijloacele potrivite pentru terminarea răsboiului. El cere aplicarea pedepsei de moarte pentru toți rebelii, proclamarea stării de asediu în orașul Cap și în alte locuri și trupe nouă.

Diplomația rusă crede, că în curând se va realiza ideea Statelor-unite din Africa-de-sud. Ea e aplicată a pro-

E foarte natural, ca din gura unei astfel de mame să iese cele mai cumplite blăstămuri asupra tuturor acoloră, cari au mijlocit la despărțirea fiului său.

Nu mai puțin emoționat e și feciorul. Dar' el, ca să arete, că e voinic, zdravăn și nu-i frică de ori-cine, mângăe pe miloasa sa mamă, pe când el însuși ar avè lipsă de mângăere. Nici lui nu-i vine să se despartă bucuros de iubita sa mamă, ci conștiu, de durerea ei esclamă:

Eu mă duc maică-n cătane,
Tu rămâi cu multă jale.

Nu se poate despărți de locul copilăriei sale, de frați, surori, dar' mai ales de are și o mândruliță: Oh! atunci despărțirea devine de tot sfâșietoare. Cum li-se ineacă pahii în lacrimi, cum își jură reciproc credință pe vecie!

Nu, ei nu se vor uita: nici-odată, ori-cât de departe fie unul de altul, căci spune draguței sale adânc oftând:

Draga badii Măriuică,
Vine Neamțul să mă ducă,
Să mă ducă la Brașeu,
Ca să uit de dorul tău.
Ducă-mă 'n Italia,
Și eu tot nu te-oi uita.

Dar' apoi oât e badea departe, cum îi trimite dor mândrei sale, pe vr'un cuc și cum mândra îi trimite pe vre-o turturea sau pe vre-o amărită de mierlă, cum le roagă să-i spună badiului să vină, căci nu mai poate de dorul lui:

Turturică dragă mie,
Spune-i badiului să vie.

Ear' badiul ei de departe zice:
Poruncitu-mi-a mândra
Pe un puiu de turturea
Să mă duc până la ea,
Și-am răspuns pe-un puiu de cuc,
Că zău, nu pot să mă duc.

Dar' în sfirșit, când după atâtea suferințe, se întoarce earăși acasă la pă-

moza realizarea lor și pe cale diploma-
tică. Tot în cercurile diplomatice ru-
sești se afirmă, că Țarul a vorbit în
chestia aceasta și la Danzig și în
Franța.

Stările din *colonia Capului* sunt,
după rapoartele engleze, desolate. In-
tregul element olandez e în revoltă,
gardelor orașenești din Orașul-cap li
s'au luat armele, neavând Englezii în-
credere în loialitatea lor. Portul din
golful Mossel trebuie să fie apărat de
corăbii engleze de război, căci Burii
au pătruns până la mare. Deputații,
cari și-au prezentat omagiile duelui
de Cornwall, au fost făcuți prizonieri
de către Burii. După raportul lui Kit-
chener, Burii au spart în *Natal* liniile
engleze, pătrunzând înspre sud. Că Burii
n'au înaintat încă mult, au să mulțu-
mească Englezii împrejurării, că rîurile
de graniță Tugela și Buffalo sunt umflate
și nu pot fi încă trecute. În *Oranie*
încă stau Englezii rău, fiindu-le tăiate
aproape toate căile pentru aprovizionare.
Față de declarația engleză de anectare
a republicelor bure, Burii pregătesc o
anectare oficială a coloniilor engleze.

Oficioasa *Amsterdamer Courant*
publică o telegramă a lui Botha, în
care comunică lui Krüger, că în curs
de 2 săptămâni a bătut de 17 ori pe
Englezi. Burii sunt mai siguri ca ori-
când de isbândă.

Cât de grea e poziția Englezilor
se vede și de acolo, că în contra Burii
trimit și cete formate din sălbaticii
Zulu-Cafrii și Basuto. În ultimul timp
trupele bure au bătut de două-ori pe
aceste trupe engleze.

În Pretoria s'a publicat din parte
engleză o proclamațiune, care dispune
vînzarea bunurilor dela Burii, cari n'au
depus armele.

Știri mărunte.

Pregătindu-se o nouă revoltă carlistă în
Spania, guvernul a luat măsuri severe pentru
prevenirea ei.

În Barcelona anarhiștii au făcut din nou
scandale. În lupta cu garda civilă au rănit mai
mulți gardiști.

În Sârbia veche se întîmplă zilnic răpiri
de fete creștine prin Albanezii mohamedani.

rinți, frați, surori, câte aluzii nu-i trec
prin minte! Câte nu-și închipuie că
s'a întîmplat cu ai sei! că:

Pajista a ntelinit,
Fearle s'au ruginit,
Părinții au înbetrănit.

Ca mângăere pentru acestea începe
doina. Și așa cântă de cu jale, încât de
jalea lui:

Iarba oă se clătina,
Frunza-n codru tremura
Și foarte se înduioșă.

Mișcat în fine de atâtea sentimente
produse prin diferitele doine, nu-mi pot
încheia lucrarea, fără să nu esclăm
dimpună cu poporul român:

Cine a scornit doina,
Arsă i-a fost inima.

Armenii voese să înființeze în Paris un
comitet sub numele *Reuniunea armeană*, care
să desvolte o activitate politică pentru liberarea lor.

În Neapole s'au ivit între muncitorii din
Punto franco 12 cazuri de ciumă. S'au luat
cele mai severe măsuri de precauțiune.

Camerele sârbești sînt convocate pe 1
Octomvrie a. c.

Terminul defipt pentru reîntoarcerea Tur-
cilor tineri fugiți în străinătate au expirat. Din-
tre cei nesupuși au fost condamnați 26 la
moarte.

În Viena s'a făcut batalionul german,
care în mersul lui către Germania s'a oprit
acolo, o primire entusiastă. În onoarea office-
rilor s'a dat la Curte un banquet, la care îm-
păratul a salutat batalionul în numele întregel
armate c. și reg.

Hedam Bey au strins o ceată de Alba-
nezi, cu cari amenință satele din împrejurimile
Prizrendului (Sârbia-veche) chemându-le tot-
odată la răscoală contra Sultanului. Averea lui
Hedam Bey a fost confiscată.

În Rio-de-Janeiro s'a constatat în mod
oficios ciuma. În Marsilia a murit de ciumă pe
bordul vaporului *Senegal* un om.

SCRISORI.

„Asociațiunea“.

Adunarea despărț. din Oradea-mare.

— Sept. 1901.

Cu bucurie scriu despre decursul
adunării despărțământului Orădan al
*Asociațiunii pentru cultura și litera-
tura poporului român*, ținută în comuna
Bratea la 8 Septemvrie st. n. 1901, ca
prima în acest ținut, care așa de rar
dă semne de viață românească. Cu
trenul de 1/3 ore a sosit dela Oradea
comitetul central al despărțământului,
care la gară a fost primit de un public
foarte numeros, compus din țărani din
comunele învecinate și inteligența din
jur. În numele tuturor a fost salutat
de binevenire prin cuvinte alese de dl
Gavril Lungu, paroch gr-or. în Ponora.

Sedința a fost deschisă la 3 ore p.
m. în școala gr-or. în mijlocul unui nu-
meros public, inteligenți și țărani, prin
dl Nicol. Zigre, adv. care arată însemnă-
tatea *Asociațiunii*, care tinde la des-
voltarea culturală a poporului român și
indeamnă poporul la îmbrătoșarea școa-
lei, prin care vor pute progresa paralel
cu alte națiuni culte. Dl Andreiu Hor-
vath, paroch, asesor referent, citește ra-
portul compus cu mare pricepere de
causă despre activitatea comitetului dela
inactivarea despărțământului, care a
fost ascultat cu viu interes.

Urmat-au apoi raportul cassarului,
din care se vede starea financiară a
despărțământului. Pentru censurarea ra-
portelor, înscrierea de membri noi și
incassarea taxelor restante și curente s'o
aleg 3 comisiuni în persoanele dlor
Iosif Moldovan, asesor, Petru Cipou, inv.,
Georgiu Morarescu, Teodor Stancu, Ga-
vril Lungu, I. Diamandi, Corneliu Abru-
dan, Stefan Sipoș.

Până ce comisiunile își vor îm-
plini agendele, lor ședința se suspende
prin președinte.

Comisiunile intrunindu se, vin cu
raport, că toate se află în cea mai bună
ordine, propunend on adun. a le vota
absolutoriu pe lângă mulțumită, proto-

colară. Se primește cu aclamațiune. Dl
Diamandi citește lista membrilor noi
înscriși între cari s'au înscriș d-nii Iosif
Moldovan, paroch și asesor comit. în Ar-
titéy, solvind suma de 200 cor. apoi
membrii ordinari și ajutători, dela cari
s'au încassat peste 300 coroane. Se ceteșc
telegramele de felicitare sosite dela Dr.
T. Botiș, prof., Samuil Iacob, teolog, *Arad*.
Cu disertațiune s'a însinuat 2 membri,
s'a cetit una din aceste despre însemnă-
tatea literaturii populare la Români, de
Andrei Horvath, care a fost foarte po-
trivită pentru această adunare. I-s'a
esprimat mulțumită din partea adunării.
Urmând alegerea comitetului pe 3 ani,
1901—904, adunarea avend în vedere
activitatea desvoltată de vechiul comitet
cu aclamațiune alege de președinte pe
dl Nicol. Zigre, de secretar pe neobo-
situl Andreiu Horvath, care și până
acuma a desvoltat o activitate vrednică
de toată lauda întru înaintarea *Aso-
ciațiunii* aici în Bihor, de cassar pe dl
Dr. Coriolan Pop, director esecutiv la
Bihoreana și trei membri tot din
Oradea.

Ca delegați pentru adunarea gene-
rală la Sibiu s'au alege Rev. domn Iosif
Moldovan, ear' în locul Spectab. domn
Iosif Vulcan, președintele societății pen-
tru fond de teatru, pe care o va repre-
senta, e ales dl Dr. C. Pop. Intre oas-
peții din depărtare am văzut pe domnul
Toma Păcală, prot. gr-or., Iosif Roman,
Iosif Vulcan, Diamandi (Oradea). On. domn
Rocsin, Dr. Ioan Iacob, Dr. Andreiu Pop,
advocat, Mărincaș, cassar la *Vlădeasa*,
(Huedin) ș. a.

Cu ocașiunea acestei adunări s'a
dat un concert, care ca primul pe Orișul
repede a succes foarte bine, meritând
toată lauda învățătorimea, care și-a dat
atâta silință pentru bunul succes, aștep-
tând a se validită și de altă dată, căci
acum au dovedit, că sînt în stare a pro-
duce fapte demne de pozițiunea lor. Co-
rul a fost compus din domni învățători:
Nicolau Fîru, cond., Ilie Ile, Gregoriu
Blagu, I. Butiri, Ioan Boția, Georgiu
Groza, Zaharie Bulzan, Iosif Crainic,
Dionisiu Lucaciu, Teodor Crișan, A. Văs-
can, teolog și A. Teotelecan. La concert
a disertat dl Iosif Iacob iur., ear' Văscan,
teol. a declamat; ambii au fost aclamați
din partea publicului asistent.

După concert tot din partea cori-
știlor susamintiți s'a jucat *Călușerul*
și *Bătuta* cu o rară dibăcie, mai ales
că s'a jucat întâia-ora în aceste părți.
Aceste frumoase jocuri naționale ar tre-
bul răspândite la poporul nostru. A ur-
mat petrecere, care a ținut până dimi-
neața. Din cununa frumoasă de dom-
nișoare am putut însemna puține, anume:
Elena Pop, Leontina Cherebeșu, Lucre-
ția Sălăgian, Veturia Paladi, Elena Co-
vaci, d-șoarele Morarescu, Cristina Iacob,
Mărioara Cadar, Hortensia Chinez, L.
Filip, C. Câmpian. În costum național
au fost d-șoarele: Rosalia Popoviciu,
E. Fazekas, și alte d-șoare și mai
multe doamne, pe care din cauza mul-
țimii nu le-am putut însemna, la toate
însă le servește spre laudă, părtinirea
unei așa petreceri românești. Ar fi mai
potrivit însă a scrie numele acelor domni
și dame, cari nici cu acest prilej n'au
venit în mijlocul Românilor, să dove-
dească un simț românesc.

Pentru buna roușită a petrecerii din Bratca merită toată lauda preotului locului Stefan Domocoș, care n'a cruțat nimic pentru succesul ei, având într-ajutor pe dl Petru Cipou, învățător în Luncoșoara, care asemenea a ostenit mult pentru-o această petrecere, unica până acum aranjată în onoarea adunării »Asociațiunii« pe valea Crișului repede, să fie cât mai cercetată. Mulțimea adunată cu aceasta ocaziune se vede în grupe fotografată de domnul V. Tîbenschî negustor din loc. Ne-am ținut de datorie să face un mic raport despre decursul adunării și petrecerii din Bihor, pentru-o să se vadă, că acolo elemente sînt, cari pot face mult, numai puteri conducătoare să fie. *Înainte fraților Bihoreni, că Dumnezeu ne va ajuta!*

Argus.

Omul doririlor.

Rodna-veche, Sept. 1901.

Este o lună de zile trecută, de când vrednicul nostru paroh Gerasim Domide s'a strămutat la Bistrița ca paroh și protopop. Bunătatea inimii și binele arătat în un mod nemărginit, cătră fiicine, precum și ajutorul dat în lipsele poporului seu în toate împrejurările, vor rămâne neuitate și neșterse din inimile poporenilor bine recunoscători din Rodna-veche.

Părintele nostru sufletesc Gerasim Domide a plecat din Rodna-veche, însoțit de lacrimile bunilor sei poporeni și amicii fideli, cari în sufletele lor au fost convingși pe deplin, că prin depărtarea bunului lor păstor sufletesc perd în adevăr în el pe stejarul, sub care s'au scutit o mulțime mare de suflete persecutate de greul vieții. În timpul, cât a servit, la stăruința sa s'a cumpărat o proprietate imobilă pentru biserică gr-catolică situată chiar în piața centrală a Rodnei-vechi cu suma de 14.000 fl. v. a., ce era să cadă în ghiarele unui jidan, s'a edificat o școală frumoasă cu patru clase, ear' pentru învățători s'a ridicat salariile și s'a sporit corpul didactic, ba chiar acum în zilele ultime, s'au mai cumpărat o casă în valoare de 2000 cor. tot pentru biserică. Tot la stăruința neobosită a acestui brav păstor sufletesc s'a înființat în opidul Rodna-veche și o reuniune de păstrare și împrumut sub numirea »Fortuna« pentru ajutorarea poporului și scutirea acestuia de cămătarii nemiloși! Acestea și încă multe alte fapte bune vor face în veci neuitat în Rodna-veche numele acestui demn păstor sufletesc.

Poporul din Rodna-veche în nenumerirea sa se întreabă acum îngândurat: Unde este omul, care să poată suplini golul ce a rămas în Rodna-veche, în biserică Domnului și în societatea noastră culturală și poporală! Poporul românesc din opidul Rodna-veche, conștiu de sine și de soarta sa, dorește ca să aibă preot acolo, un om moral, religios, orator bun, om social și cunoscător de limbi străine, ca prin cultura sa să însuflească și străinilor; să fie un apărător și interpret fidel al cauzelor școlare și bisericesti, să fie un bărbat, care să stea în fruntea și nu în coada

altor inteligenți. Și așa în convingerea sa proprie, senatul cu inteligența și tot poporul gr-cat din Rodna-veche, uniți în cugete și în simțiri — s'au declarat cu unanimitate, că preotul cel mai apt, care intrunește în sine toate aceste însușiri, și ca unul ce poate și este cel mai capabil preot de a satisface pe deplin tuturor dorințelor și așteptărilor noastre, este *Mull Onoratul Domn Dr. Vasile Lucaciu, actualul paroh din Șișești*. Pentru acest bărbat demn, se și fac toate pregătirile recerute, în unanimitate, și cătră Escelența Sa Domnul Episcop și Măritul consistor gr-cat. de Gherla, ca să fie aprobat în aceasta parohie dl Dr. Vasile Lucaciu. Pe acesta îl doresc toți. El este cea mai potrivită persoană pentru parochia Rodna-veche, unde 'i-se va deschide un mare câmp de activitate pacinică pe terenul școlastic și bisericesc. Acesta e mirele bisericei cel oftat de toți Românii gr-cat din Rodna-veche. Pe acesta toți îl doresc cu însuflețire mare; și nu încapă nici o îndoială, că și autoritățile superioare bisericești, ținând cont de dorința fiilor credincioși gr-cat. din Rodna-veche, vor aproba această dorință generală și stăruitoare, și vor denumi pe d-nul Dr. Vasile Lucaciu ca paroh gr-cat. în comunitatea opidană Rodna-veche, încunjurând neplăcerile, ce ușor s'ar pute naște din denegarea unei respingeri necotite, care numai urmări triste va aduce cu sine!

Mai mulți poporeni gr-cat. ca să recunoscători.

Din istoria Transvaalului.

Transvaalul, sau cum îi zice în geograffii *Republica sud-africană*, e un stat tinăr, fiind încheșat în forma de azi numai din anul 1860.

Nașterea lui are să 'și-o mulțumească, ca toate coloniile și statele din Africa-de-sud, descoperirii drumului maritim cătră India-ostică. La începutul secolului al 17-lea s'a întemeiat prin Compania comercială olandeză la Capul Bunei-speranțe un port, în care se opreau corăbiile în drumul lor cătră India, ca să iee apă și proviant nou. Încetul cu încetul s'au adunat în portul acela oameni, cari erau la început tot Olandezi. Mai târziu s'au alăturat la acestia și Nemți și apoi mulți Hughenoți, adică Francezi reformați, cari au trebuit să fugă din Franția, ca să scape de infricoșatele goane ale lui Ludovic al XIV. Fiind însă Olandezii în majoritate absolută, toți acești Francezi s'au contopit în sinul națiunii olandeze, așa că numai numele de familie le mai arată originea (Joubert, Theron, Du Toit ș. a.)

La început coloniștii nu s'au prea îndepărtat de țărmul mării, mai ales și de teama popoarelor sălbătice, dar' înmulțindu-se populațiunea albă au început să intre mai adânc în lăuntru Africai și așa s'a pus basă republicelor de mai târziu. Nici n'au început bine Olandezii să se așeze, și Englezii s'au și grăbit să pună teritorul ocupat de coloniștii Olandezi sub scutul guvernului englez în anul 1620, ca să secere, unde n'au sămănat nici-odată.

Sînt deci aproape 300 de ani, de când au început Olandezii, adică Buri de astăzi, să fie amenințați de Englezi în libertatea lor. În anul 1652 au mai sosit 100 Olandezi în Africa, zidind pe locul orașului Cap o fortăreață. În anul 1659 a fost cea dintâiu luptă mai mare între Buri și Negrii.

Traicul de pe atunci al Burilor era cam cortorăresc. Ei se ocupau cu economia de vite. În cară mari, trase de cătră 12 părechi de boi și încărcate cu toată averea lor, cu nevastă și copii, mergeau dela un loc de pășunat la altul. Unde găsiu un izvor bun de apă și pășune bună, părăsiu carăle și 'și făceau bordeie. Când se apropiu dușmanii (Negrii), își dedeau de știre unul, altuia cu mănunchiuri de nuiele aprinse. În curând erau toți pe cai și atacau dușmanul din mai multe părți. Pușca încărcată cu bucăți tăiate de plumb — ei nu știau de gloanțe — băga groază în Negrii, cari n'aveau încă arme de foc, pe cari le-au căpătat mai târziu tot dela Albi. Dacă erau atacați pe drum, îndată formau din carăle lor cele mari un lagăr rotund ca un cerc, în mijlocul căruia așezau vitele. În carăle cu lesele făcute din bărne, așa că erau ca niște păreți, groși, se adăpostiau femeile și copiii. Tot acolo steteau și bărbații cu puștile gata întru apărarea vieții lor și a familiilor lor. Numai dacă era dușmanul în număr din seamă afară mare pute să cucerească un astfel de lagăr. Dar' biruința câștigată era plătită cu sute de leșuri dintre ai lui. Se înțelege, că într'un astfel de caz numai rămănea nimenea dintre Buri în viață.

Între anii 1685 și 1688 au sosit în Africa 300 de Hughenoți francezi. Acestia au contribuit foarte mult, ca să facă din Buri, cari nu prea aveau stăriște, oameni mai așezați. Hughenoților este de-a se mulțumi introducerea culturii viței de viie.

Anglia nu vedea de loc cu ochi buni desvoltarea acestor colonii, cari 'i-se păreau compuse din oameni prea iubitori de neatîrnare. Când văzî, că Buri vreau să 'și păstreze chiar și față de țeara — mămă reatîrnarea lor, înființînd în Svelendam o republică liberă, guvernul englez trimise sub comanda admiralului Elphinstone și a generalului Craig trupe engleze, cari aveau să susțină, vezi Doamne, autoritatea prințului de Orania (domnitorul Olandei) și să iee în posesiune republica născîndă pentru el. Englezilor le-a succedat atunci să învingă pe Buri, dar' în loc să lase țeara domnitorului Olandei, au cuprins-o pentru ei, numind ca prim guvernator al coloniei pe generalul Craig. În anul 1800 a fost pusă Africa-de-sud eară sub stăpînirea Olandei, dar' în anul 1806 apărî din nou o flotă engleză, care cuprinse colonia eară pe seama Englezilor. Buri s'au luptat și atunci cu desperare contra acestei nimiciri a independenței lor, dar' fără rezultat. În pacea dela Paris din anul 1815, însuși regele Olandei a declarat, că renunță în favorul Englezilor la colonia sudafricană, care număra deja 62.000 locuitori Albi.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Pășunatul de toamnă al vitelor.

Pășunatul vitelor în câmp este cel mai vechiu și totodată și cel mai ușor mod de nutriție, de oare-ce și numai un om singur poate să nutrească un număr mai mare de vite, ca dacă acelea se nutresc în grajd.

Plugul și sapa au tot strîmțat pășunatul de primăvară și vara, așa că singură toamna poate da o pășune mai bogată vitelor, care însă îndeobște nu prea ține mult, cu deosebire când mai domnesc și ploii îndelungate, de aceea mai mult se calcă, decât se paște.

În câmpurile comasate, nici chiar toamna nu poate da vitelor o pășune mai bună, parte pentru-că pământul arător se seamănă cu sămănături de primăvară, ear' fînațele cosite câte-odată sau de două-ori puțină iarbă mai au pe ele. Astfel cu drept cuvînt se aude zicîndu-se în câmpurile comasate: «că vitele ierneză și vara».

Deși unii economi de vite susțin, că pășunatul vitelor în câmp nu este așa de prețios ca nutriția acelor în grajd, totuși astăzi este pe deplin constatat, că pășunatul din câmp, dacă acela este destul de bogat în iarbă, este avantajos din mai multe puncte de vedere.

Pășunatul vitelor în câmp, dă acelor puțină de a se pute mișca în aerul liber și sănătos, care le întărește oșlește și ferește de multe boale. Pășunatul vitelor din câmp, în cele maimulte cazuri le oferă acelor atîta nutreț, decât ele au trebuință, ca să se poată sătura. Nutrețul din câmp și-l aleg vitele în dragă via lor de pe unde le place, pe cînd în grajd sînt silite să mănînce aceea-ce le dă economul.

Nutrețul din câmp nici nu este așa de scump, ca cel din grajd. Vitele mînate la pășune sînt mai dedate și cu schimbările atmosferice, sînt mai vioaie și mai tari, ca cele ținute și crescute numai în grajd. Cu deosebire pentru vitele tinere pășunatul în câmp este de

neapărată trebuință pentru dezvoltarea trupului lor.

Un bun pășunat de vite trebuie să intrunească și anumite recerînțe, fără de cari acela nu poate corespunde aievea scopului hotărît.

Mai întăiu acela trebuie să fie bogat în iarbă. Aceasta earăși nu trebuie să fie numai de un fel (specie), ci de mai multe feluri. Pământul se conține umezeala de lipsă, ca iarba mîncată de vite să poată crește earăși cât mai curînd.

Un bun pășunat de vite să nu fie lipsit nici de apă bună și curată, cu care să se poată adăpa vitele cînd le este sete. Primăvară cînd iarba e destul de crudă și conține multă apă în sine, nu o prea beau, dar' peste vară și toamnă, cînd aceea a îmbătrînit și conține multă materie uscată trebuie adăpate cât mai des.

Într'un pășunat bun de vite, să nu lipsească nici unii arbori mai mari, sub cari să se poată adăposti vitele pe timpul căldurilor, vînturilor și al tempestatîilor mai mari, și de cari să se poată scărpina cînd au lipsă, ear' de cumva vitele dorm și peste noapte în câmp trebuie îngrijit, ca în nopțile ploioase și răci, să poată fi adăpostite sub anumite șoproane închise și acoperite.

Pășunatul vitelor în câmp are pe lîngă însușirile cele bune și unele scaderi. Astfel se perde partea cea mai însemnată a bălegarului fără nici un folos practic, de cumva nu se pun vitele peste noapte și la ameză, ca se zacă pe pămînturile mai sêrace și neroditoare.

Dacă pășunatul este și ceva mai departe de comună, vitele de lucru nu sînt totdeauna la îndemîna economului, ear' în cas de boală sau primejdie, economul nu poate alerga îndată ca să le dea ajutorul de lipsă ș. a.

Pășunatul vitelor în câmp nu le poate da acelor în decursul anului întreg nutreț de lipsă, ca să se poată pe deplin sătura. Astfel la începutul primăverii, pînă-cînd dă iarba mai bine și toamna tîrziu, vitelor dela pășune trebuie să li-se dea seara și dimineața și câte ceva nutreț uscat ca să nu-prea slăbească.

Pășunatul de toamnă mai are și alte scaderi deosebite, pe cari dacă economul nu știe să le încunjure, ușor poate să 'i-se întempe și daună în vite. Astfel pășcînd vitele iarbă cu brumă groasă pe ea, pot să capete anumite răceli sau friguri, cari le storc și slăbesc vîzînd cu ochii și în cele din urmă pot să se și prăpădească.

Vînturile și ploile răci de toamnă înocă au o înrîurînță vătămătoare asupra sănătății unor vite, cum sînt de pildă bivolițele cele negre, cari avînd părul foarte rar, ușor se pot răci sau bolnăvi într'alt mod. De aceea pe astfel de timp e mai bine ca să se țină și nutrească acasă în grajd.

Cînd vitele nu mai află destul nutreț la pășune, ca să se poată deplin sătura, atunci trebuie ținute și nutrite în grajd, căci apucînd să flămînzească tot câte puțin în fiecare zi, slăbesc, de oare-ce în asemenea cazuri ele trebuie să se nutrească și încălzească din grăsimia aceea, pe care au adunat-o peste vară în trupul lor. Aceasta este pricina, că vitele pe cele mai multe locuri slăbesc la pășunatul de toamnă și intră de tot perite în iarnă. Astfel intrate apoi și pe lîngă cel mai bun nutreț și grijă, nu se mai pot intrăma cum se cade, de oare-ce le mai suge și frigul și gerul o parte din grăsimia adunată în trup. Afară de acestea pe astfel de vite slabe se mai prăsesc și înmulțesc și anumite insecte, cari le mai molestează și sug și acelea o parte din materia nutritivă din trup.

Pășunatul vitelor pe toamnă ar trebui să se facă deci numai după-ce s'a ridicat bruma și a început a se încălzi cât de puțin aerul. Să ne ferim a scoate toamna vitele din grajdurile călduroase în vînturile și ploile prea răi, căci prin aceea noi înșine le espunem boalelor de tot felul. Tot așa să ne ferim a lăsa să doarmă vitele în nopțile lungi și friguroase de toamnă în câmp, unde pe lîngă altele pot să fie vătămăte și de unele fiară sîlbatică.

De altcum este pe deplin constatat, că pășunatul de toamnă este foarte uscat și cu puțină vlagă în el. De aceea și vedem, că vitele sînt trîndave, le neșe și fără voce.

„Țeranii nostri“.

— Piesă populară în 3 acte —
de

N. Macovișteanu.

Timpul: cel de față. Locul: o comună română.

Personajele:

Traian, țeran, Toma, țeran avut,
Lenuța, soția lui, Eva, văduvă bătrîna,
Antica, nepoata ei, Moise,
Costică, june, Sara,
Coriolan, invîțător,
Țerani, țerance, etc.

Actul I.

Reprezintă o casă țerăneasă.

Scena V.

Cei de sus și Moise.

Moise (Intrînd): Oameni buni, fie-vă milă de mine și de cei șapte copii ai mei, — nu mă lăsați să per de frig și de foame...

Lenuța și Eva (deodată spăriate): Vai Doamne! ce minune...

Traian: Ian spune-mi cum și de unde ești, și cum ai ajuns în starea în care te afli...?

Isidor: Să-ți ajute Dumnezeu creștin bun și de omenie ce ești, lasă-mă numai o clipită să-mi încălzesc sufletul (se apropie de sobă).

Traian: Ei! bine! (dîndu-i un scaun) începe.

Eva (cătră Lenuța): Vecină (făcîndu-și cruce) uitîndu-mă încă mult la omul ăsta 'mi-e teamă să nu visez la nopțe pe bată-l crucea...

Moise (se uită la Eva cordis și suspinînd începe): Eram în casa mea, aveam o prăvălie mică, dar' care îmi aducea venit ca una mare... Într'o zi ne vine știrea, că toți sătenii să se pregătească de drum, căci au să meargă în țeara Bănatului, unde li-se împarte pământ cât vreau și bani li-se dă, și... și că mult bine îi așteaptă și mare lucru au, ei de implinit. Și au pornit toți cu mic cu

mare la această veste. Și fiindcă ei nu puteau trăi fără de mine, am plecat și eu cu ei... și... și după oățiva ani de zile, unde am ajuns... să luăm lumea în cap și să ne reîntorcem de unde am plecat, dacă cumva nu vom peri pe drum de foame...

Lenuța și Eva (compătîmîndu-l deodată): Săracii de ei...

Traian: Și acum ce ai de gînd?

Moise: Vreau (sculîndu-se de pe scaun) să te rog să-mi dai chilia asta mică, că intrînsa să-mi petrec zilele grele de iarnă, la primăvară apoi îmi voi căuta de cap...

Traian: Asta nu se poate.

Moise: Cum, nu se poate? (căzînd în genunchi) O! fie-ți milă de mine și de copiii mei...

Lenuța și Eva: Fie-ți milă de el amăritul...

Traian: Nu, nu se poate, îmi trebuie chilia pentru mine...

Să ne nizuim deci, a trece pe încetul vitele dela pășunatul de toamnă la nutrirea lor în grajd, care și dacă poate nu este așa bună și nutritoare, este mai corăspunzătoare și priincioasă sănătății lor, de oare-ce în grajduri ele au cel puțin căldura de lipsă.

Ioan Georgescu.

Plantarea din nou a viilor.

Viile a mulțime de comune au fost pustiite cu totul în anii din urmă, altele se pustiesc în timpul de față și ar fi mare minune, să scape măcar cele-ce până acum nu sunt încă atinse de *filoxeră* și peronosporă.

În urma acestui sbiciu al lui D-zeu comune nenumărate au mai puțin cu un izvor foarte însemnat de câștig, ear' lipsele și necazurile oamenilor din acele comune cresc vâzând cu ochii.

Mod de a lupta în contra *filoxerei* nu s'a aflat și unde ea s'a încuibat nimiceste cu siguritate totul; ear' pagubele, ce le-a pricinuit și pricinuește plugarilor, e cu neputință să se calculeze.

Dar' răul cel mai mare e că cei năpăstuiți nu se știu și nu se pot ajuta. Altă vie e în stare a planta ori-ce plugar; numai cât vița noastră înzadar s'ar planta, pentru-că nici n'ar ajunge să se desvoalte pe deplin și *filoxera* ar pusti-o și pe ea. Cercările fel și fel ale oamenilor au adeverit aceasta mai pe sus de ori-ce îndoială. Deci acum nime nu se mai încumete a face nouă încercări cu viță de soi din țeara noastră. Singur pământului nășipos, s. p. între Tisa și Dunăre, în comitatele Timiș și Torontal din părțile Bănatului ș. a., este în stare a păzi vița noastră de acest mare dușman al ei. În toate celelalte soiuri de pământ trebuie plantată viță americană, altoită cu soiuri alese de-ale noastre. Vița aceasta trăește 15—20 ani și în timpul acesta răsplătește înzecit cheltulile făcute cu plantarea și cultivarea ei.

Oamenii însă n'au viță americană, nici altoită nici nealtoită, mai departe nu se pricep la meșteșugul altoitului, deși nu e cine-știe-ce lucru mare; și, cum oamenii sunt înglodați în datorfi, celor mai mulți le lipsesc mijloacele de lipsă,

adecă banii, măcar că o datorfe făcută pentru plantarea din nou a viei nu trebuie încunjurată. Banii împrumutați și cheltuiți spre acest sfârșit au să aducă earăși în scurt timp bunăstarea și îndestularea în casele celor încercați atât de fără milă prin *filoxeră*.

Împrumuturi pentru plantarea din nou a viei.

Pentru-ca plantarea din nou a viilor să se poată face mai îngrabă, în anul 1896 s'a adus o lege, prin care guvernul este împuternicit a da din banii țării în fiecare an câte 200 mii fl. ajutor pentru plantarea de viță americană. Tot atunci guvernul a fost împuternicit să facă contract cu o bancă din țeară, care să dea împrumut cultivătorilor de viță americană cel puțin 25 milioane fl. Sarcina aceasta a luat-o asupra sa banca agrară din Budapesta, care dă împrumut celui-ce sădește un juger de vie americană 1000 fl., fără a-i intabula împrumutătorului altă avere, decât numai viia plantată.

Camăta, ce se cere, este de 5 fl. 75 cr. la sută adecă 5 $\frac{3}{4}$ %. Împrumutul se dă sau în bani gata sau se dă viță americană altoită în preț de bani. În cei dintâiu 3—5 ani împrumutătorul poate să plătească numai camelele, ear' plătirile din capital încep numai după aceea și se fac în rate anuale, astfel ca întreg capitalul să fie replătit în timp de 15 ani.

Împrumut căpătă ori-ce proprietar de vii, dacă are să planteze din nou un loc de cel puțin $\frac{1}{2}$ juger, de pe care viia a fost nimicită de *filoxeră*. Pentru plantarea unui loc mai mic de $\frac{1}{2}$ juger se dă împrumut numai, dacă în comuna respectivă s'au plantat deja peste tot cu viță americană cel puțin un teritor de 2 jugere catastrale. Aceasta însă e o sarcină pentru micii proprietari. Dar' ea se poate ușura, dacă oamenii își vor da silința și vor planta toți împreună cele 2 jugere ce se cer în lege, pentru-ca după aceea să poată fi ajutamați și cei mai săraaci.

Împrumut se dă și celor, ce au replantat în toată regula viță americană, dar' aceasta n'a ajuns încă să dea roade.

De mare însemnate e și aceea împregiurare, că împrumutul se dă și în cazul când împrumutătorul nu are altă avere nemișcătoare afară de vie, sau că averea îi e intabulată și pentru alte datorfi, numai omul să fie vrednic de încredere, adecă să se poată nădăjdui, că el va duce la bun sfârșit plantarea din nou a viei.

Plătirea ratelor se face la 1 Nov. sau cel mult la 1 Dec. a fiecărui an.

Împrumutătorul capătă și un plan, în care se arată modul de lucrare la cultivarea viței, și de aceea trebuie să se țină strins, pentru-că plantarea numai cu chipul acesta se va pute face în toată regula.

Cererea și documentele de lipsă se fac fără timbru; intabularea asemenea.

Cererea se adresează băncii agrare în Budapesta (*Magyar Agrár és Járakékbank r.-t.-hoz Budapest*), mai de parte agenților de vieri comitatensi sau locali ai băncii, sau inspectorilor m. reg. de vieri, la cari aparține comune, din care e omul, ce voiește să facă împrumutul.

Se plătește oare a face un astfel de împrumut?

Să vedem! Vom face deci o mică socoteală, despre cât ar costa s. p. $\frac{1}{2}$ juger de vie plantată din nou cu viță americană altoită.

Rigolarea pământului costă cam	100 fl.
Cam 2000 vițe altoite.	200 »
Sădirea.	15 »
Pari.	50 »
Lucrarea în anii cei 3 dintâiu cam	85 »
Înlocuirea vițelor, ce nu se prind etc.	50 »
Suma	500 »

În cei dintâiu 3 ani vița americană nu rodește; dar' aduce roade în cel puțin 7—10 ani, când trebuie plantată din nou. Atunci însă nu va mai fi așa greu, ca azi, pentru-că oamenii se vor deda cu altoitul și cultivarea peste tot a viței; ear' peste greutățile începutului trecând și vâzând că treaba merge cu replantarea viilor, nu vor mai sta în chibzuri, ci vor purta de grije, ca această replantare să se întempe de cu bună vreme.

Oamenii pășiți fac următoarea socoteală:

Moise: Dela mila ta atiră viața celor șapte copii ai mei...

Lenuța și Eva: Sărmanii copii.

Lenuța: Calcă-ți pe inimă Trăiane și...

Eva: Dă-i chilia vecine, și D-zeu îți va da răsplata cuvenită pentru fapta ta creștinească.

Moise: O! fie-ți milă de noi!

Traian (cu îndoială): Ei, ei, bine, fie dar' până la primăvară, mai departe nici o zi...

Moise (sculându-se din genunchi): D-zeu cel viu se-ți răsplătească bună-tatea inimii (se închină adânc și ese afară)

Eva: Ți-ai făcut pomana cu el săraoul.

Traian: Am făcut-o de dragul vostru, dar' dar' de astfel de pomene întotdeauna mi-e frică.

Eva: Bun e D-zeu, vecine... dar'

acum mă duc și eu, noapte bună, (ese).
Lenuța (eșind după ea): Noapte bună..

Scena VI.

Traian și Coriolan.

Traian (singur): Intr'adevăr și mie-mi era frică uitându-mă la el; bucuros i-aș fi dat merinde pe trei zile numai să-l fi văzut dus din casa mea. Dar' ce să-i faci, inima pururea bună și miloasă a nevostei mele m'a muiat.

...Și mă tem, că n'are să fie bine. Dar' (cu hotărâre) dacă Dumnezeu va voi și noi oamenii ne vom ști înțelege frățeste, nu va prinde el rădăcină, nici cei de acum nu vor mai ave multe zile de trăit în comuna noastră. Trebuie să ne scăpăm de aceste lipitori nemiloase ale omenimii punând umăr la umăr și dând unui altuia mână de ajutor ca frate la frate (se uită pe fereastră afară apoi continuă): Tocmai bine, dl învățator a pornit încoaci, e timpul să mergem la adunare (se așează la masă, răzământu-și capul de mână).

Coriolan (intrând): Bună ziua Traiane.

Traian (sculându-se dela masă): Bine să dea D-zeu dle învățator...

Coriolan: Da ce-i de ești așa de îngândurat?

Traian: Ei, de ce, vezi dle învățator, n'am avut ce lucra am ascultat de nevastă și am dat chilia mică (arată) unui grec nevoiaș, pe care în viața mea nu l-am văzut, dar' oare-i atât de necăjit...

Coriolan (intrerupându-l): Va fi vre-unul din caravana ce trecea odinioară pe drumul mare?...

Traian: Da, da, unul din aceia..

Coriolan: Atunci ai drept să fi îngrijorat Traiane. Eu în locul tău n'aș fi ascultat de muieri, căci ele necunoscând răutatea oamenilor judecă numai după înfățișarea lor.

Un loc mai potrivit nu putea găsi, căci e la drum de țeară, în mijlocul comunei și...

În anul al patrulea $\frac{1}{2}$, jugăr de vie americană aduce cam 18 hectolitre vin. Socotită hl. cu 20 fl. (feria cu 2 fl.) am avè 360 fl. Rosta din 7 ani se ridică la suma de 7×360 fl., adică 2520 fl., prin urmare un venit de cinci ori mai mare ca cheltuielile.

Aşa dară cultivarea viței americane se plătește.

R. Simu.

O statistică economică.

În numerii 31 și 32 ai »Foi Poporului« s'a mai publicat sub titlul »Trebuința unei statistice economice« o astfel de scrisoare, din care cetitorul băgător de seamă s'a putut orienta încâtva, că ce însemnează cuvântul acesta »statistică«.

Pe lângă toate acestea, credem a nu fi de prisos, dacă revenim din nou asupra acestui subiect și publicăm unele date statistice, cari în publicarea de mai sus nu obvin; unele date mai generale așa zicând despre starea noastră economică.

Înainte de a o face aceasta, aflăm de lipsă să lămurim puțin cuvântul »statistică«.

Statistica este o însemnare, care o face mai cu seamă statul despre schimbările, ce se întâmplă zilnic în acela, după-cum s'a făcut și în iarna trecută, când s'a numărat poporul din țeara întreagă. Astfel statul prin matriculanții sei însemnează, că câte nașteri, cununți și morți se întâmplă pe zi, pe lună și pe an. Câți călătorește la America peste an. Câți dirigători sunt în țeară. Câte lefuri trag aceia. Cât se cheltuiește cu oătanele. Cât pământ arător e în țeară. Câte fânațe. Câte bucate se produc pe an. Câte se vînd în străinătate. Câte se consumă aci. Câtă dare se plătește. Câtă datorie are țeara ș. a. m. m.

O astfel de statistică a publicat acum de curînd ministrul de agricultură despre starea economică din țeară, pe care voim să o facem cunoscută și noi cetitorilor noștri.

La anul 1867 a fost în întreaga Ungarie 15 milioane 704 mii de jugăre catastrale pământ supus culturii sau loc arător, ear' la anul 1895 au fost 23 mil. 276 mii sau 13 mil. 316 mii hectare. Sporirea pământului arător prin urmare s'a

Traian (întrerupîndu-l): Dar noi până la primăvară și așa nu vom pute începe și până atunci și el își va căuta de cap...

Coriolan: Da își va căuta astfel de cap, că se va încuiba aci și nu vei mai fi în stare să-l dai afară. Aș vrea să fiu proroc mincinos, dar' ai să vezi că așa o să-ți meargă. O știu din experiența mea proprie... Și apoi... (apropiindu-se de Traian încet) e periculos grecul, dar' și mai periculoasă e grecoaica (tare) Dar' să lăsăm toate acestea la o parte și să mergem la părintele, să punem lucrul la cale.

Traian (luându-și pălăria): să mergem dle învățator, și să mergem...

(Va urma).

mai-îndoit, adică a crescut cu aproape 50 %.

Sporirea aceasta nu s'a făcut tot în contul fînațelor naturale și al grădiniilor, ci mai cu seamă în contul pămînturilor sterpe, mocirloase și a lăzuirilor de păduri și stufiguri. Astfel re când la anul 1867 erau 7 mil. 713 mii jugăre cat. pământ sterp și neroditor, la anul 1900 nu mai erau decât 2 mil. 676 mii.

Dar' prin continua lucrare, pământul acum nu și-a pierdut de loc nici puterea roditoare, după-cum le place unora a susține. Aceasta o arată următoarele date statistice: Pe când la anul 1880—73 recolta de mijloc a grăului a fost de 8 hl. și 45 litri la hectar, pe atunci aceea la anul 1895—1900 s'a urcat la 14hl. și 84 l. Recolta săcării încă s'a urcat dela 9-21 la 15-04 hl., a ovésului dela 12.74 hl. la 23-90 hl., a cucuruzului dela 10.80 hl. la 10-02 hl., a orzului dela 12-05 hl., la 19-35 hl. Astfel deci recoltele bucatelor s'au sporit dela 50—100%. (Va urma).

Piața cerealelor.

Toți cei-ce au venit cu bucate la tirgurile de săptămână din orașe, au putut observa, că mai toți cei-ce se înbulziau la cumpărat erau agenți — ovrei mai cu seamă — dela magazinele de bucate. Prețurile, ce le îmbie, sînt bu-nișoare, așa că mulți și din cei-ce n'au fost chiar așa de tare strîmtoară s'au grăbit să-și vîndă părți mari din recolta lor. *Toți acestia fac o greșală.* Pentru-ce, se va vedea din cele următoare.

Înainte de asta cu multe luni încă scriau foile plătite de negustorii cei mari de bucate — mai toți Jidani, — că recolta va fi în anul acesta pretutindenea așa de bogată, încât cerealele vor fi foarte ieftine. Știrea aceasta n'a fost adevărată, dar' ea a fost răspîndită cu vicleana intențiune, ca să seducă pe plugarii lesne crezători făcîndu-i să-și vîndă încă înainte de recoltă roada muncii lor pe prețuri de nimic. Nici chiar acum nu trebuie grăbit cu vinderea, căci e dovedit, că în anul acesta nu s'au produs în întreaga Europa atîta grâu, de cât are lipsă populațiunea ei.

Tot așa stă lucrul cu ovésul, care în Franca a ajuns mai tot așa de scump, ca și grăul (ovésul 20—21 franci pe 100 chile, grăul 21—22.75 lei aceeași cantitate.)

În ce privește cucuruzul, două sînt țările, cari produc mai mult pentru esport: Statele-unite și România. În Statele-unite recolta e foarte slabă, ceea-ce se vede și de acolo, că prețul cucuruzului s'a îndoit, la bursa din New-York față de cum era cel obișnuit. Și în Franca cucuruzul se plătește mai ca și grăul.

Dacă s'au grăbit până acum mulți cu vînzarea bucatelor, fie siliți de necazuri, fie din neprevădere, să fie cel puțin de aici înainte mai cu grije. Între astfel de împrejurări mai bine țasă plugarul la cale, dacă se împrumută chiar — numai nu la cămătari! — și-și păstrează bucatele pentru a le vînde mai târziu, când câștigul din prețul lor va fi mai mare decât cametele, ce va avè să plătească la vamă.

Negoțul de vin.

O foaie ungurească, scrisă însă nemțește în spirit jidovesc și numită »Allgemeine ung. Weinzeitung«, are un articol, în care un Evreu își bate joc în modul cel mai nerușinat de producției noastre de vin. Între altele zice, că cel-ce pleacă să cumpere vinuri din Ardeal, să-și umple bine buzunarele cu bani, să iee buți cu el, ca nu cumva să fie silit să lase vinul cât de puțin timp la fostul proprietar, să-și cumpere un revolver, să-și iee și un avocat etc. Câtă scârbă am simțit, dar' am cetit articolul, scris tot în felul arătat, până la urmă.

Nu putem susține, că nu se vor afla și între vînzători oameni, cari să creadă, că înșelînd pe cumpărător fac cine știe ce câștig, fără să gîndească că cumpărătorul acela mai mult nu-i intră în pivniță și că prin aceasta strică și bunului nume al satului. Din experiență proprie și a altora însă știm, că agenți fără nici o avere și garanță vin și dau arvună 1—2 coroane, sigilează vasele, obligîndu-se a lua vinul în primire peste 2—3 săptămâni, apoi ne mai venind după vin așteaptă până-ce producătorul silit de împrejurări desigilează vasul și vinde vinul altuia cu preț mai mic. Într'un târziu se presentă și agentul și face bietului om proces pentru violarea sigilului, diferență, daune etc. Și tot agenții acestia mai au obrazul să scrie, că vierii din Ardeal sînt toți înșelători.

Păzească-și fiecare producător de vinuri omenia, vîndă vinul, cum i-a eșit din teac, dar' numai pe bani gata, și fie sigur, că cumpărătorii va afla totdeauna destui, cu toate bîrfiturile agenților jidani.

SFATURI.

Noroicul (tina) din bălți și din gropi e un gunoiu foarte bun, mai ales fiind scos din bălți în cari putrezesc ierburi. Ca să avem însă bun folos după el, trebuie să-l facem grămezi înainte de ivirea iernii, ca să-l răsbată aerul și indeosebi gerul. S'a observat adică, că noroiul acesta influențează câte-odată în mod nefavorabil asupra recoltei. Causa e, că el conține de multe-ori formațiuni de humă acră, une-ori și oxidul de fer, cari nu sînt priincioase plantelor. Noroiul din grămezile acestea îl putem folosi după un an sau doi.

Iepe fătătoare. Se întâmplă une-ori, că în ugerul iepelor, cari se apropie de fătat, se adună lapte. Acesta nu e semn rău, ca să le ferim însă de aprinderea de uger, e bine să li-l mulgem odată sau de două-ori pe zi.

Clocitul găștelor. Dacă vrem, ca bobocii să iese de-odată din ouă, nu e bine să le punem de-odată sub găscă. Ea ouă cam 21 de zile. Când e frig, se răcesc ouăle curînd, de aceea trebuie ținută în odaie caldă. Ouăle cele din-tăiu se răcesc mai tare ca cele de mai târziu, de aceea le și trebuie mai mult

timp până să se încălzească pentru cloit. Cum e vorba de puține ouă, le putem numerota. Cele dintâiu două ouă le punem sub găscă dimineața, pe al treilea după amiază, pe al patrulea ceva mai târziu și pe celelalte sara târziu. Oul ouat în ziua aceea îl punem numai în ziua următoare. Dacă punem mai multe găște la cloit, dăm toate ouăle cele dintâiu dela toate găștele la una, celelalte pe celelalte ouă etc.

Pentru nimicirea șvabilor e bun un amestec făcut din 2 părți borax zdrobit bine, 1 parte făină și 1 parte zahăr, pe care-l risipim, pe unde umblă jiviniile acestea.

Date statistice relative la starea școalelor populare și la preparanții pe anul școlar 1898/99. Din raportul ministrului r. u. de culte și instrucțiune publică asupra învățământului popular scoatem următoarele date: în anul școlar 1898/99 numărul copiilor obligați de a frecventa școala poporală a fost: 2,913.674; în 1897/98 acest număr era: 2,925.305; deci numărul obligaților (la școala cotidiană și la cea de repetițiune luate laolaltă) a scăzut cu: 11,631. — Dar din numărul de 2,913.974 în 1898/99 numai 1,708.134 de copii au frecventat de fapt școalele populare; în anul școlar 1897/98 cifra frecvențaiunei faptice a fost: 1,699.204, așa dar' cu 8930 mai puțin. Dintre copiii obligați la școala cotidiană au frecventat de fapt școala: 85.97%; pe când 14.03% n'au umblat la nici o școală; în anul școlar 1897/98 85.49% au umblat și 14.51% n'au umblat la școală; deci în 1898/99 frecvențaiunea faptică a crescut cu 0.48%. Având în vedere numărul copiilor, cari ar fi fost obligați să umble la școală și al acelora, cari de fapt au umblat la școală, aflăm, că mai nefavorabilă este aceasta proporție în comitatul Maramureș, unde numărul celor ce au frecventat de fapt școala poporală nu se urcă nici la 50%, ci abia face: 43.43%. Mai înaltă este proporția frecvențaiunei, și anume preste 90% în 16 districte inspectorale, dintre cari maximul îl arată districtele: Sopron cu: 96.57% și Vas cu: 97.58%. — După naționalitate cifra proporțională generală a frecvențaiunei școlare este: la Germani: 92.18%, la Slovaci: 86.02%, la Sârbi: 76.80%, la Români: 61.06% și la Rușini: 60.02%. Percentul mediu al frecvențaiunei pentru întreaga țeară face: 80.86%. — Învățători populari sunt de toți: 26,180. Numărul celor cu examen de ovalificațiune (cu diplomă) în 1899 a crescut cu 372 și de toți sunt: 25,540; ear' numărul celor fără diplomă a scăzut dela: 2,549 la 2,417, deci cu, 132. În 1898/99 au existat 12,904 școale populare elementare nedivizate și 4,654 școale divizate. Dintre acestea: 11,021 (66.18%) au avut clasele V. VI., pe când celelalte 983 (33.82%) nu. — Preparanții sunt de toate 70, dintre cari 51 confesionale; 67 institute preparandiale posed școalele de aplicațiune, 3 însă nu.

Numărul tuturor elevilor dela toate școalele de aplicațiune este: 7978, pe când în anul școlar 1897/98 era numai: 7,261. În 1898/99 s'au liberat (în toate prepa-

randfile luate la olaltă) 1585 de diplome de ovalificațiune, și anume 946 diplome de învățători și 639 de diplome de învățătoare pentru școalele populare elementare.

Știri economice.

Profitul curat al băncilor noastre. Din profitul curat al anului 1900 de cor. 1,360.954.61 sau împărțit:

pentru dividendă și supra-dividendă	cor 813,401.13
fondurilor de rezervă	> 261,690.14
pentru scopuri filantropice-culturale	> 61,477.18
tant. la conducători și funcționari	> 162,125.—
fondurilor de pensiuine	> 36,682.93
pentru diverse	> 25,578.23
total cor. 1, 360.954.61	

s'au dat așadar:

pentru dividendă și supra-dividendă	59.77%
fondurilor de rezervă	19.32%
pentru scopuri filantropice-culturale	4.61½%
tant. la conducători și funcționari	11.91%
fondurilor de pensiuine	2.69%
pentru diverse	1.88½%

Importul și esportul nostru în August a. c. Importul în Ungaria a fost de 2 mil. 895.835 m. m. 187.081 bucăți, esportul de 5 mil. 706.620 m. m. și 1 mil. 173.695 bucăți.

Producțiunea de cereale a Franței e socotită anul acesta cu 107 mil. 203.036 hl.

Venitul căilor ferate austro-ungare au fost în luna Iulie a. c. de 74 mil. 761.546 cor., din cari se vin 20 mil. 753.472 cor. pe Ungaria.

Livezile de pruni din România. Străinii încep a se interesa de producțiunea prunelor în România. O revistă a societății agricultorilor germani publică câteva date interesante asupra producției prunilor în ultimii cinci ani.

Producțiunea totală, evaluată în 1896 la 5,427.700 lei, s'a ridicat în 1900 la lei 13,064.400.

Intinderea livezilor de pruni s'a ridicat dela 52.020 hectare în 1896 la 74.671 în 1900.

Cultura cea mai întinsă se face în districtele Prahova (pe o întindere de 11.857 hectare) și Argeș (pe o întindere de 11.410 hectare 1 ha=1½ jugăre).

Tigul de țeară din Iara-de-jos (comit. Turda-Arieș) s'a amănat pentru anul acesta cu învoirea ministrului de comerț pe zilele de 17, 18 și 19 Octombrie a. c.

FELURIMI.

Doliul la albine. Eată o interesantă descriere de E. Henriot asupra morții unei regine (măcă): În August 1900 prinseam un roi de albine foarte frumos. Mi-a fost însă destul de greu, căci insectele se grămădiseră în mijlocul unui păr.

Neputând apropia de acel loc curia, care îmi servește la această operațiune, înodaiu dedesubtul roiului un servet. Am dat repede cu o perie de căteva-ori, l-am strâns într'un servet și pe urmă le-am dat drumul într'un stup. Ca de obicei, cele rămase în urmă se îndreptaseră și ele spre stup. O mică parte de albine însă, cari păreau triste și încurcate, nu voiră să părăsească arborele, nici cu peria nici cu fumul. Eram convins că la urma urmelor se vor întoarce și ele la stup.

A doua zi dimineața albinele eșiră la cules, prin urmare stupul avea o regină. Credeam că voi găsi părul gol de albine; mare îmi fu însă mirarea, când descoperii pe pământ aproape de arbore, pe încăpăținatele de ieri! Erau vre-o sută douăzeci. Neputând să-mi esplic această purtare, luai peria, depărtați ușurel albinele și descoperii trupul unei tinere regine, fără vieță, ucisă pe cât se pare de cealaltă. Se strînseră pe acest trup neînsuflețit, cu nădejdea poate de a-i da vieță.

Pentru a le arăta cât de mult le compătimeam, luai moarta împreună cu tovarășile ei și le dusei în stup.

Mă așteptam la alte scene de tinguire. Nimic. Ceva mai târziu, trei lucrătoare duseră afară trupul nenorocitei regine. Natura își recăștigă drepturile și nouele sosite se puseră pe lucru.

Nu e curios de a vedea că albinele pot, timp de 24 ore, să jelească pe regină? E atingător și în același timp instructiv. Nu-mi vine a crede, că avem aci numai un instinct; cred mai de grabă că e o probă că albinele au pentru regină o adevărată iubire. Mai probează încă, pe deplin, că roiul care sboară poate ave mai multe matce; dar' cred că e o excepție.

Pământ din patrie. Nu e popor care să-și iubească patria ca Chinezul. Ori-unde îl va arunca soartea pe Chinez, ține cu sfințenie ca zilele din urmă ale vieții să le petreacă acasă în patrie. Dacă cu toate aceste se întâmplă să moară — neprevăzut — în altă țeară familia îl transportă acasă, cu jertfe cât de mari, ca somnul etern să-l doarmă în pământul patriei din secolarul cimiter familiar. Iubirea aceasta de patrie și al ei pământ ne-o dovedește — precum scriu foile din Berlin — faptul că membri din suita prințului Ciun au adus cu ei sicrie pline cu pământ din China pentru cazul când unul din ei ar răposa pe drum în Europa.

RIS.

Com. de G. Muntean din Vrani.

Un Domn, care fusese în slujbă în oare care stat, se întâlni cu un cunoscut al său și îl întrebă: Măi Ioane dar' mai sunt proști și acum pela voi. Ioan zise: Decând ai plecat dumniata dela noi, s'au mai rărit.

Indreptare. La ultima știre economică din numărul trecut a rămas o greșală, trebuind să se cetească »lucrătorii« în loc de »locuitorii«.

CRONICĂ.

Români la esamenale de oficeri. Cu finea anului militar au făcut esamen de oficeri: la reg. de inf. nr. 2: *G. Borcoman, I. Jantea, V. Magdu, N. Popea și T. Rusu*; la reg. de inf. nr. 31: *Belcuța, Chișiu, Hersenyi, Indrieșiu, Cioran, Podariu, Popa și Rebeșă*; la batalionul de vânători nr. 28: *Constantinescu și Pălăgian*; la reg. de inf. nr. 50: *Sasu*; la reg. de inf. nr. 64: *Stoica, Oprea și Damian*; la reg. de artilerie nr. 12: *Vidrighin, Lușia, Dordea, Mironoviciu, Mohan și Nistor*.

În Arad încă au reușit toți Români, anume: *N. Oncu, E. Simonca, R. Barbu, V. Cruceanu, I. Marcu, A. Boțoc și C. Lazăr*.

Locuitori de medici asistenți au fost numiți: *Tit. Perția* la al 22, și *Ioan Mariu Sturza* la al 50 reg. de inf.

Noi „doctori români”. Sâmbătă a fost promovată în Cluj domnul *Nicolae Petra* la gradul de „doctor” în științele juridice.

— Luni s'a promovată la Universitatea din Viena de Doctor în medicina universală d-nul *Valeriu Iovanescu*.

Advocat român. Dl Dr. *Petre Anca* a fost primit în lista camerei advocațiale din Timișoara. Cancelaria și-a deschis-o în Alibunar.

Istoria lui Cuza. Dl *A. D. Xenopol*, învățatul profesor universitar român, care a scris cea mai mare istorie a Românilor (prețul la 12 tomuri 12 cor.), va pune în curând sub tipar istoria lui Cuza în două volume de câte 500 pag.

Moartă de foame din sgârcoenie. În Paris a murit nu de mult o femeie de foame. În strada „Avenue Clichy” trăia de mai mulți ani femeia *Gabriela Biel*, în etate de 78 ani. Deodată bătă la ochii vecinilor, că bătrâna nu se arată de vre-o trei zile. Se suiră în etagiul, unde locuia bătrâna și o găsiră cu fața în jos, la pământ. Era moartă. Doctorul a constatat, că a murit de foame. Intervenind autoritățile s'a găsit în locuință într'un sac 24.000 franci, din cari 16.000 în aur, mai de parte într'un saltar un document, prin care se arată dreptul de proprietate asupra unei case din apropierea gării de ost, care aducea 10.000 franci chirie pe an. Bătrâna avea așadar un venit anual de 12.000 franci și cu toate acestea a murit de foame. Moștenirea trece asupra surorii sale, care trăește în mare miserie și și asupra a două nepoate.

Dela curtea rusească. Vieța conjugală a Țarului și Țarevnei e una dintre cele mai intime. Ei se adoară reciproc. Împărăteasa nu l-ar lăsa pe Țarul pentru nimic în lume să iese singur la preumblare, așa de mult se teme să nu i se întâmple vre-o nenorocire. Copiii lor le sânt cel mai scump odor și cea mai mare fericire a lor e să fie cu toții laolaltă. În afacerile de stat nu se amestecă împărăteasa nici când, se ocupă însă foarte mult cu opere de binefacere și cu fotografia. Țarul e un om foarte blând, fără de-a fi însă slab, ceea ce trebuie să o vadă de multe ori ministrii. Nu e coroană mai plină de spini, ca cea rusească, dar Țarul poate fi pe deplin mângăiat, dacă fericirea, câtă îi este dată pe pământ, și-o poate afla în sinul familiei.

Miseria în Londra. După un raport al guvernului englez, în Londra au murit de foame în anul acesta 53 persoane în etate deosebită, începând dela o fetiță de 3 săptămâni până la un moșneag de 83 ani. Și când te gândești, că tot în Londra sânt îngrămădite avuțiile pământului!

Îndoită sinucidere în Iași. O îndoită sinucidere s'a întâmplat Sâmbătă pe la miezul nopții, în Iași (România), la casa dlui *Leonardescu*, profesor.

O servitoare, *Maria Tetrinan*, de fel din Transilvania, și un bucătar, *Ioan Chelban*, s'au sinucis trăgându-și câte un glonț de revolver. Ambii acești nenorociți au fost găsiți morți și îmbrățișați.

Maria, mamă a doi copii, era o femeie foarte frumoasă. Ea avea un bărbat bețiv, pe care nu l' putea suferi, și se amorizase de bucătarul *Ioan*. Trebuind să plece acasă, femeia a preferit mai bine să se omoare cu amantul, decât să se ducă la bărbat.

A 9 ședință literară a ținut-o Reuniunea sodalilor români din Sibiu, Joi la 26 Septembrie n. c. Ca în totdeauna ședința a fost cercetată de meseriași măiestri, sodali, doamne și domnișoare. După oetirea prin dl *Ioan Apolzan*, a protocoalelor ședințelor administrative din cursul lunii Septembrie, presidentul reuniunii dl *Vic. Tordășianu* de data aceasta face mențiune despre cazul trist al trecerei la cele veșnice a membrului corului *Paraschiva Popa* și aduce laude colegilor răposatei, cari au contribuit în loc de cunună peritoare, cu sume de bani la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români. Pune în vedere îmbogățirea bibliotecii cu prețioasele 7 tomuri complete din revista „*Gartenlaube*”, dăruite prin stimabila doamnă *Ana Dr. Moga*. În fine s'a luat hotărârea de a se institui și în anul de față un comitet de dame, cari să colecteze daruri de Crăciun pentru săracii noștri. Trecându-se după toate acestea la executarea programului ședinței, clericul din seminarul „*Andrian*”, dl *Augustin Bena* ne delectează cu o admirabilă romanță cântată la pian. Tot d-sa apoi acompaniază pe dl *Nicolae Ișan*, măiestru pilar, care ne-a delectat cu cântarea „*O iubesc cu infocare și romanța Mișo dragă*”. Dl *Iacob Cărătuș*, sodal mășar, a declamat poezia „*Inelul sătenei*” de *Lăpădat*. D-goara *Elena Baciu*, zeloasa coristă și diletantă în ale teatrului, ne-a ținut în continuă voie bună prin predarea monologului „*Prima rochie lungă*” de *Iosif Vulcan*. Dl *Samuil Petrașcu*, sodal mășar a declamat poezia „*Din goana vieții*” de *G. Bodnariu*, ear' după d-sa a urmat dl *George Muciu* culeg. tipogr. cu declamarea de tot corectă a poeziei „*Grui sânger*” de *Vasile Alexandri*. Dl *Muțiu* a fost des și viu aplaudat. Încheierea ședinței o a făcut dl *Aug. Bena*, executând la pian mai multe arii de tot frumoase, ședința instructivă s'a încheiat la orele 10^{1/2}. O coristă.

Din prorociile lui Falb pentru Octombrie n. Din 1—6: Timpul devine ploios, ici-colea furtuni. Temperatura e potrivită anotimpului. 7—14: Timp mai mult uscat, din când în când și ninsoare. Temperatura scade tare la început, apoi eară se ridică. Ploile devin mai mari și mai estinse. 15—22: Timp sbicit. Se încălzește. În zilele din urmă și ploii. 23—31: Timp uscat, înspre sfârșit și puține ploii. Temperatura scade.

Iarna în Rusia. În provinciile de nord ale Rusiei s'a arătat deja iarna cu ninsori și vijelii mari.

O jertfă a halucinațiilor. *Mihai Ta-lușă*, care era servitor comunal în *Borgo-Murșeni*, i-a povestit soțului său, că toată noaptea l-a chemat cineva. Înzadar i-a spus, că a visat numai, bătrânul nu voia să creadă și plecă pe hotar, ca să caute pe cel ce l-a chemat. Nevenind până seara acasă, au plecat oameni să-l caute și l-au și aflat, dar spânzurat de un copac.

Uoigașul *Czolgosz*. După cum am spus, uoigașul lui *Mac Kinley* a fost condamnat la moarte prin electricitate (fulger). Când a fost adus dela tribunal la temniță, l-au așteptat la poartă aceștia o mulțime de oameni, cari s'au aruncat asupra lui, ca să-l omoare. S'a făcut o încaerare, în care *Czolgosz* ar fi fost sfâșiat, dacă nu l-ar fi scăpat poliștii, cari îl însoțiau. În temniță are *Czolgosz* o celulă așezată în coridorul (gangul) uoigașilor. Aici sânt 5 celule, fiecare cu câte un uoigaș, care și așteaptă moartea prin electricitate. Când l-au vîrit acolo, striga și gemea. El e deprimat de tot, ba are chiar și muștrări de conștiință, spunând, că-i pare rău, că a ucis pe presidentul, mai cu seamă fiindu-i milă de văduva lui. Când a ajuns în celulă, a căzut la pământ, svirecolindu-se. Medicul a crezut la început, că s'a înveninat, a văzut însă, că frica îi intrase în oaze. Ce și-e și conștiința!

Fapta grozavă a unei nebune. În comuna *Răcaș* trăește o văduvă neună, despre care însă credeau, că nu face nimănui nici un rău. Ea își petrecea timpul mai cu seamă în podul unei case pustii. Zilele trecute s'au aflat din întâmplare în podul acesta cadavrele, jumătate putrezite, dela două fetițe, cari erau acoperite cu flori și cununi. Într'unul din cadavre s'a recunoscut o fetiță de 3 ani și în celalalt una de 4 ani, amândouă din satul acela. Ele dispăruseră de vr'o zece zile și bieții părinți nu le putuseră afla nicăiri. Luând pe nebuna la întrebări, a spus, că le-a sugrumat, fiindcă în oer sânt prea puțini ângeri. Nefericita a fost trimisă la casa nebunilor.

Germanii și împăratul lor. Toate popoarele cu inimă creștinească sânt pe partea *Burilor* și uresc pe *Englezi*, cari cu mijloacele cunoscute vor să răpească unui popor mai mic libertatea lui. Germanii, cari sânt înrudiți cu *Burii*, ca noi cu *Italienii* d. e., sânt foarte supărați, că împăratul lor ține cu *Englezii*. Până unde merg cu dragostea lor pentru *Buri* se vede și din întâmplarea următoare: O foaie populară a scris un articol, în care critică pe împăratul pentru dragostea lui către *Englezi*. Redactorul a fost tras înaintea judecării, ca să fie pedepsit, dar curtea cu jurați l-au declarat nevinovat. Insuși procurorul a zis, că poporul are drept să fie supărat pe un domnitor, care nu se bucură cu bucuria și nu se întristează cu întristarea poporului.

Spargere. În noaptea din 25 spre 26 Sept. n. au intrat niște făcători de rele în casa plugarului *Vasilie Jurca* din *Paraș*, furându-i tot din ea: perini, haine etc. Se presupune, că niște țigani cotorari au făcut isprava.

Alegere de vice notar. În 29 l. c. sa făcut alegerea de viconotar comunal în *Poiana Sibiului*. A fost ales dl *George Bărbat* absolvent al cursului administrativ din *M. Ogorheiu*.

Hymen. Membrul corului „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*” d-goara *Eugenia Călborean* și-a sêrbat Duminică, în 30 Septembrie st. n. cununia religioasă cu domnul *Daniel Zickeli*, culegător-tipograf.

Logodnă. Di Iacob Stefla, ales paroch în Săliște, s'a logodit cu domnișoara Eugenia Sfetea din Brașov. În loc de anunțuri de logodnă mirele a dăruit 10 cor. la fondul copiilor săraci din Săliște.

De-ale alegerilor. Și'n săptămâna trecută s'au continuat gândurile pentru alegeri. În părțile Beiușului a candidat, contra hotărârii aduse de frunțașii noștri, și un domn Fassie, care se zice a fi Român (?). Mergând la Roșia nu l-au lăsat să vorbească, aruncând chiar cu petri în el. Căcând preotul român (?) de acolo să mulcomească poporul, a fost bătut bine. Tot așa a pățit și preotul din Henchereș și cel din Văleni. Pe pretorul Markovics l-au alungat cu bolovani. Săraci Români orbiți! Au ajuns să se bată, neascultând de hotărârile naționale, pentru străini, cari numai rău ne-au făcut și ne vor face.

În cercul Szini (comitatul Abauy-Torna) au pușcat asupra candidatului, fără să l nimerească. În Huta a ucis un alegător liberal pe unul din partidul popular. În Szent-Lőrincz s'au bătut cu bête și cuțite. Mulți sânt răniți de moarte. În Galga-Gyöök a omorât un țeran pe un tovarăș al lui cu ciocanul. Numărul fărădelegilor săvârșite din privilegiul alegerilor s'ar pute lungi în infinit.

Nazarineni în Brad. Din Zărând ni se scrie; Secta Nazarinienilor (pocăiților) a ajuns până în centrul Zărândului. Chiar în Brad, niște rătăciți în număr de 5, doi bărbați nemernici, 2 femei și un copil de vre-o 14 ani în zilele acestea au fost duși, desbrăcați de un cismaș pocăit din Arad la Criș, chiar la locul, unde e mai frecventat și bine văzut, — băgați în apă, puși în rînd și apoi pe rînd scufundați repentin în apă cu fața în sus. — Acesta e botezul.

Lume multă se uita și ridea cu compătimire de desuchiții, trecuți la nazarieni!

Grijiți de copii! Fetița de 2 ani a păzitorului de tren din Sân-Miclăuș-mare s'a jucat cu lemnușe. Acestea s'au aprins și din ele s'au aprins și hainele de pe copilă. Până să sară părinții în ajutor, copilă s'a ars așa de tare, încât în scurt timp a murit. Contra părinților s'a pornit cercetare. — În Mehalfalu și-a lăsat o mamă doi copii de țită, gemeni, sub îngrijirea unui băiețel de 8 ani. Resturnându-se, leagănul cu copiii și nefiind cel mai mare lângă ei, acestia s'au înăbușit.

O carte bună. Pentru cartea Drepturile și datorile învățătorilor români întocmită pe baza legilor, regulamentelor, instrucțiilor, ordinațiilor, hotărârilor și deciziunilor de însemnătate principiară de Dr. Mihai Sabo, inspector reg. de școale în comitatul Torontal, și tradusă românește de Eugen Zaslo, prof., se publică invitare de abonament. Cartea costă 4 cor. 20 bani și se poate comanda dela autor. Becicherecul mare.

Urmările căsătoriei sëlbatice. Avram Florescu din Dubeghi trăia în căsătorie nelegiuită cu o fată din sat. Dându-se beției, mama fetei i-a căutat alt — fecior și l-a și aflat în persoana lui Pavel Vancea. Duminecă noaptea, când s'a rentors acasă, a aflat acolo numai pe bătrâna. Întrebând-o de fața ei, i-a spus, că s'a întovărășit cu Vancea, totodată l-a provocat să plece, căci nu mai are ce căuta în casa ei. Lucrurile acestea atîta l-au infuriat pe Florescu, încât luând o bardă i-a zdrobit bătrânei capul, apoi a plecat la Vancea, ea să l omoare și pe el. Numai cu greu a putut acesta scăpa de moartea și

gură, ajutat fiind de vecini, cari l-au legat pe ucigaș și l-au dat pe mâna gendarmilor.

Subjuzi ucigași. În Surduc și-au petrecut feciorii în una din nopțile trecute, făcând mare gălăgie. Cei 2 subjuzi ai satului, cari își petreceau cu ei, i-au provocat cătră miezul nopții să meargă acasă. Feciorii n'au ascultat, din care cauză s'a iscat ceartă, care s'a sfîrșit cu aruncarea subjuzilor din cărcimă. În ziua următoare subjuzii au prins pe feciori, i-au legat și au început să i bată în mod neomenos. Doi dintre ei au murit în urma bătăilor. Când a văzut isprava, au luat pe cei doi feciori morți și i-au spânzurat în grădină, ca să se creadă, că din cauza aceasta au murit. Lucrul s'a dovedit însă în curând și cei doi hoheri au fost prinși. Numai cu greu au putut fi scăpați de furia poporului, care voia să i omoare.

Intru mărirea lui Dumnezeu. În comuna Mesteacăn, din Munții-Apuseni, s'au înălțat în ziua de Sfântă-Mărie cea mică o prea frumoasă cruce de piatră, chiar pe locul, unde se povestește că au jurat Horia și Crișan în anul 1784. La sfîntirea crucii a fost de față o mulțime de popor. La sfîrșitul serviciului a ținut preotul Ioan Irimie o predică frumoasă, în care a vorbit despre însemnătatea sfintei Rugi, despre însemnătatea locului și despre mărirea lui Dumnezeu prin fapte bune. Ruga, care a costat 18 floreni, s'a făcut la îndemnul evlaviosului țeran Lazăr Sîmedria și încă 18 tovarăși. Laudă lor!

Concursuri bis-școl. *Archidieceza gr-or. Sibiu.* Par. din Tototiu (ppr. Alba-Iulia).

Dieceza gr-or. Arad. Par. Cotiglet, Bogeiu, Satul-bărbă, Sentelec, Spurcani, Fancica, Susturogiu, Vecherd, (ppresb. Orăzii-mari), Pâncota (ppresb. Șiriei) — St. învăț. din Agris — Cumanesti — Bulfelu și Bochia — Benești (ppr. F. Gyö. ös).

Părinte fără inimă. Hutják Balázs din Kis-Dombó voia cu tot dinadinsul să și mărite fata după Narkó A., flăcău din sat. Cu lacrimile în ochi îl ruga biata fată să n'o silească după acela, căci ea iubește pe altul. Tatăl n'a voit însă. În seara de logodnă, mireasa a fugit însă dela casa părinților la iubitul ei și cu acesta în alt sat. Peste câte-va zile s'au reintors amândoi la tatăl fetei, ca să l roage să i lase să trăească laolaltă. Când au intrat în casă, bătrânul a luat pușca cea cu două țevi și a împușcat dintăiu pe flăcău, apoi pe fată. Amândoi au murit și acum dorm somnul de veci în unul și acelaș mormânt.

„Societatea de lectură Andreiu Șaguna” a teologilor dela seminariul gr-or. rom. din Sibiu, s'a constituit în ședința sa ținută în 2/15 Sept. a. c. sub presiuliu Preaonoratului Domn director seminariului Dr. Eusebiu R. Roșia în modul următor: președinte Dr. George Proca, prof. sem.; vicepreședinte George Tulbure, cl. c. III.; archivar și not. al com. Dumitru Borcia, cl. c. III.; notar al soc. Nicolae Perian, cl. c. II.; cassar Ioan Fodorian, cl. c. II.; controlor Remus Roșca, cl. c. I.; bibliotecar Ioan Morariu, cl. c. II.; vicebibliotecar George Preșmerian, ped. c. I.; redactor al foii „Musă” Zaharie Mihălțian, cl. c. III.; econom, Ioan Dima, ped. c. III.

Membrii în comisiunea literară: Augustin Bodea și Ioan Romoșan, clerici c. III.; George Bărescu și Nicolae Șoneriu, clerici c. II.; Aurelian Oancea și George Tocit, clerici c. I.; Eugeniu Crăciun și Nicolae Vlad Stezar, ped. c. III.; Ioan Pascu, ped. c. II.

Pentru învățători. Cunoscutul ABCD-ar: *Micul prietin al copiilor* adeocă *Cartea pentru învățarea scrierii și cetirii de Silvestru Moldovan* a apărut la tipografia archidieceșană din Sibiu, în a doua ediție, revăzută și augmentată.

Acest abcd-ar compus după cel mai practic metod, este unul dintre cele mai bune manuale de acest fel, asupra căruia atragem atenția învățătorilor. Prețul broșat 44 bani legat 50 bani. Se poate procura dela librăria archid. în Sibiu.

O tragedie. Săptămâna trecută a fost înmormântat în cimiterul din sub. Iosefin Paul Truș, fratele dlui adv. Petru Truș din Arad. A fost inginer în România. Suferind de cancer, a venit pentru cură la Sibiu. Fiind totul înzadar, s'a sinucis Mercuri. Soția lui nevrînd să l supraviețuească, încă și-a tras un glonț în inimă. Așa a scăpat de chinurile trupești, având mângăierea că din acelaș moment va continua cu sufletul conviețuirea cu soțu-i credincios.

Tablouri dela petrecerea poporală a „Astrei”. Am spus la timpul seu, că din prilejul petrecerii populare, aranjată de „Asociațiune”, s'au făcut câteva fotografii. Șese tablouri bine succese sînt acum gata să împodobească casele Românilor. Fiecare tablou reprezintă grupe de țerani în admirabilul lor costum național. Prețul unui tablou este 2 cor. 60 bani. A se adresa la fotografu W. Auerlich, Sibiu, strada Cisnădiei.

La fondul de 20 bani întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu pentru acuirea unei case cu hală de vînzare pe seama meseriașilor români din Sibiu, au contribuit următorii: Ilie Cojocariu, măiestru rotar (Roșia-săsească) 20 bani, Nicolae Dușe, măiestru cojocar (Șura-mare) 40 bani; Maria Dușe n. Imbêruș (Sibiu) 20 bani, Iosif Chisăliță, m. cojocar (Frăua) 60 bani; Isăia Popovici, paroch (Silha) 1 cor.; Adam Groza, paroch (Coșteiu-mare) 1 cor.; George Hamzea, paroch, Mărioara Hamzea (Sepsi-Sângeorgiu), dela ambii 40 bani; Alexandru Moldovan, proprietar (Deva) 5 cor.; Patriciu Barbu, adv. (Reghin) 4 cor.; Nicolae Rădnean, Irina Rădnean n. Esman, Hortensia Rădnean, elevă în cl. III. civilă și George Rădnean, stud. în cl. I. gimn. (Budapesta), dela toți 1 cor.

Fecunditate prodigioasă. O naștere unică în felul seu s'a întemplat Duminecă seara în Scheiu Brașovului. După-cum scrie „Gaz. Trans.” femeia Paraschiva Groza n. Părvu din Feldioara, care se măritase în comuna sa natală, Feldioara înainte cu un an, dar care netrîind cu bărbatul seu, decât foarte puțin, a venit eară în Brașov la slugă, a născut alaltăseara patru fetețe vii. Nașterea s'a întemplat la orele 8 seara. Cele patru fetețe, după-ce au fost botezate prin parochul Vasile Sfetea, au murit cătră orele 11 noapte.

Nenorocire pe un lac. Un oficer din Holanda își făcea călătoria de nuntă în fericirea cea mai mare. Cum însă fericirea este un făt foarte caprițios și adeseori răsunător, nu l-a lăsat bietul om să și bea cupa fericirii până în sfîrșit. Zilele aceste oficerul cu tinăra sa soție pe un vapor au făcut o preumblare pe lacul Kilerney. Vaporul din nebăgare de seamă s'a lovit într'un stîlp de pod și s'a resturnat. Doi mătrozi și fericitul soț au fost înghițiți de valurile neîndurătoare.

Victimele miseriei. In metropola Ungariei s'a întâmpinat alaltâieri o sguduitoare dramă familiară. — Într'o miserabilă odăiță locuia lăoătarul Pfeiffer cu nevasta sa și cu numeroasa lui familie. De luni de zile nu a mai căpătat lucru și miseria s'ă declara tot mai insuportabilă. In acest timp chiar și băiatul cel mai mare, care mai aducea niscai creițărași la casă, a fost destituit. — In fine ieri nu mai era de suportat, miseria și-a ajuns culmea. Fărîmătură de pâine nu mai era în casă și băieții plângeau de foame. Nevasta lui Pfeiffer începe a s'ă văera. Imprejurarea aceasta l'a pătruns atît de mult pe Pfeiffer, încât într'un moment de stare inconstientă a sărit asupra nevastii încercând s'ă o sugrume și strigând: „mai bine s'ă murim“. Văzînd că nu poate ajunge la rezultat, ascos un mic revolver și a pus-oat asupra femeii, apoi asupra sa, răbindu-se mortal. Femeia a fost dusă la un spital.

„Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur“ își va ține adunarea generală ordinară în 13 Oct. 1901 st. n., la 2 ore p. m., în localitatea școlii de fetițe române din Abrud. La această adunare sînt invitați cu toată onoarea toți membrii și binevoitorii reuniunii.

Obiectele: 1. Deschiderea adunării. — 2. Raportul comitetului. — 3. Revi-suirea rațiociniului. — 4. Stabilirea bu-dgetului pe anul 1901/2. — 5. Esmiterea unei comisiuni pentru încasarea taxelor dela membrii vechi și înscrierea membrilor noi. — 6. Alegerea comitetului. — 7. Propuneri. Abrud, 26 Sept. n. 1901. *Anna Filip*, presidentă; *Alexandru Ciura*, secretar.

Din România.

Inaugurarea unui monument.

Duminecă s'a inaugurat în Bucu-rești monumentul înălțat întru amintirea acelor viteji pompieri, cari în ziua de 13 Septembrie 1848 s'au luptat contra Turcilor, cari năvăliseră în Bucu-rești.

Documentele vremii ne spun, că o mână de viteji, 200 pompieri comandați de căpitanul Zăgănescu, voind s'ă treacă dela casarma lor la casarma pedestrimii, fură atacați de soldații lui Omer-pașa. Atunci începî lupta, care trebuia s'ă rămână nemuritoare. 200 de viteji ridicară frunțile în fața unei întregi divisi-i turcești și primiră una din acele lupte nedrepte și neegale, pe care întotdeauna istoria le-a imortalizat.

Mica dar' viteaza trupă, fu măce-larită, dar' onoarea oștirii române era salvată.

Și după ce lupta încetă, se petrecu la casarma regimentului de pedestrași una din acele scene, care în riguroasa lor simplitate trec din sfera eroismului în sfera sublimului. Dar' se lăsăm cu-vîntul istoricului:

Soldatul pus de pază la cassa re-gimentului român de pedestrași rămă-sese la post tot timpul luptei, neștiind ce se întâmplă afară. Tot acolo rămase și după luptă. Turcii vizitînd casarma, îl găsiră și-l somară s'ă se predea. Sol-datul făcu semne că nu pricepe, și se aduse un interpret, care-i esplică, că trebuie s'ă-și dea arma. La aceasta, sol-datul răspunse:

— Se vină sergentul.

— A murit.

— Se vină prapuroicul.

— A murit.
— Se vină căpitanul, sau oricine de-ai mei.
— Au murit toți.
— Atunci nu m'ă dau.
Într'același timp încuia ușa pe dinlăuntru și începî se tragă pe ferea-stră gloanțe în Turci.
Când el sfîrși cartușele, Turcii spar-seră ușa, intrară și-l omorîră.

MAI NOU.

Alegerile.

Până la încheierea „foii“ au fost cunoscut rezultatul alegerilor în 293 cer-curi (cu totul sînt 415). Între acestia sînt 197 liberali, 14 din partidul popo-ral, 52 kosuthiști, 5 ugroniști, 7 afară de partide (Sași), 3 Slovaci și un de-mocrat. Sînt de lipsă 13 balotagii. În Akosfalva s'a ales un țeran ca deputat. Apponyi a căzut în Szászberény.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Ab. 5071. Despre hemeiu vom scrie un articol mai lung.

Ab. 315. Uciderea pasărilor înșirate în ordinațiunea ministerială se pedepsește prin lege.

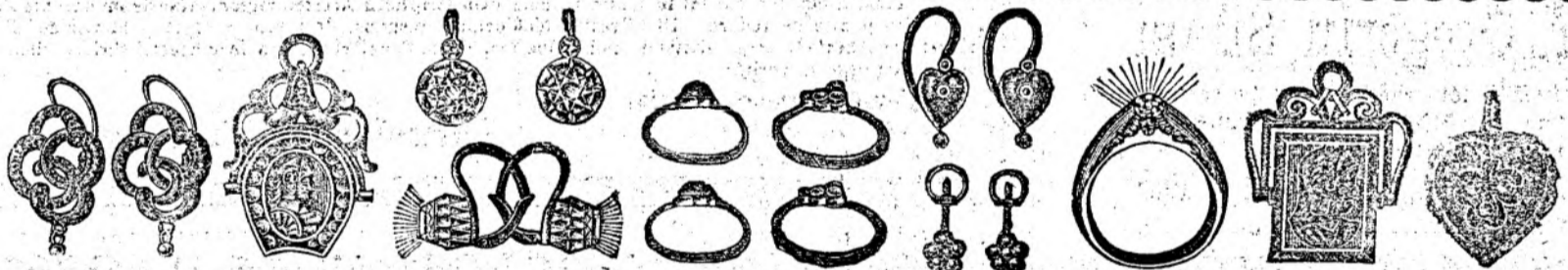
Dni Pavel Hangea, Măgura. Este tradusă mai pe scurt de codrearul Părcălab și se căpăta mai de mult la Tipografia diecesană din Caransebeș.

Dni Haida, ab. 642. Legea spune, că cel-ce omoară animalul altuia, trebuie s'ă-l plă-tească, afară dacă nu-i făcea cumva stricăciuni prin curtea lui. De diamant întreabă la Carol F. Jikeli în Sibiu, Piața-mică.

Ab. 1512. Căldindarul pe 1902 va fi peste o săptămână gata. Numerii dela început lipsese la foaie. Căldindar pe 1898 nu mai avem.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**

Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

Atelier pentru oroloage nouă, reparaturi și optică etc.

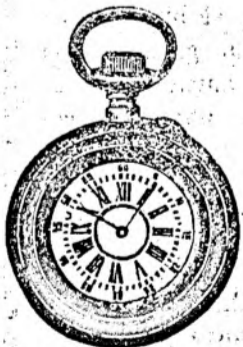
Și cea mai neînsemnată comandă se execută prompt și cu reîntoar-cerea poștei și totdeauna cu garanție.

Prospecte bogat ilustrate gratis și franco.

Julius Erös, Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 5.

Cel mai mare deposit de oroloage, juvaericeale, argintării și aurării din Transilvania, recomandă ieftin și bun toate produsele cîsor-nicăriilor, juvaergiilor și opticilor.

Cercei double veritabili de aur fl. 1.50.
Deșteptător dela fl. 1.60 în sus.
Oroloage de buzunar dela fl. 2.30 în sus.
Oroloage de părete dela fl. 2.10 în sus.
Cercei veritab. de argint dela fl. —.50 în sus.
Cercei ver. de aur dela fl. 1.50 în sus.
Inele veritabile de aur dela fl. 2.50 în sus.
Lanțuri ver. de argint dela fl. — în sus.
Inele veritabile de argint dela fl. —.50 în sus.

Nr. 183 A. Orologiu de nichel remon-toir, 50 mm., calitate bună fl. 3.40, același de calitate mai bună fl. 4.10, același cu 3 copere-minte tari fl. 4.40, același cu trei cope-re-minte de calitate mai bună fl. 5.75.

Nr. 194 A. Orologiu de dame verit. de argint cu copere-mînt duplu fl. 6.75, același de cea mai fină calitate fl. 10.—

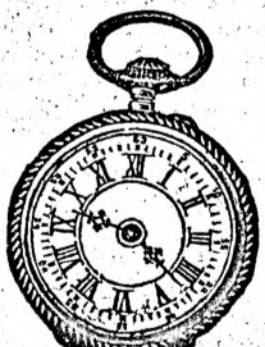
Nr. 200 A. Orologiu de dame verit. de aur, 14 carate, 80 mm. diametru, frumos gravat, cu copere-mînt duplu fl. 20.—, același în cali-tate mai bună fl. 30.—, același de argint fl. 7.50.

Nr. 187 A. Orologiu de domni remon-toir de ruoiz (Neuslber), cu 3 copere-minte tari și frumoase, 50 mm., și esaeet fl. 4.50, același în calitate mai bună fl. 5.50, același de argint fl. 6.75, același de argint mai bun fl. 8.50.

Nr. 196 A. Orologiu de dame verit. de aur, 14 carate, foarte frumos fl. 20.75, același foarte tare fl. 27.50.

Nr. 123 A. Orologiu de oșel negru, frumos și cu garanție fl. 3.40, același cu maginerie foarte bună fl. 4.50, ace-lași cu copere-mînt duplu fl. 4.50, același cu cope-re-mînt cu maginerie foarte bună fl. 7.50.

Franzbranntwein-ul

lui

BRÁZAY,cel mai răspândit
și mai neescepționabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui

Coloman Brázay,
Budapesta, IV., Muzeum-körut nr. 23.

Căderea părului. Franzbranntwein-ul e un mijloc escelent; pentru spălarea părului, căci întărește pielea și rădăcinile părului, împedcând astfel căderea acestuia. În scopul acesta spălăm părul bine cu el seara înainte de culcare și dimineața după sculare. 52 10-52

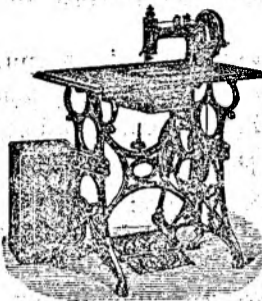
Feriți-vă de imitațiuni.

Fiți cu atențiune la marca de apărare.

Se capătă în ori-ce apotecă și în celelalte prăvălii.

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sunt esecutate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

[42] 9-

Liste de prețuri se trimit la oerere gratis și franco.

Luptele Românilor.

Articoli istorico-politici

de

Doctor Romanus.

Broșură de 120 pag. cuprinzând 16 excelente articoli asupra mersului istoric al luptelor noastre politice. O lectură foarte de actualitate

Preț redus la 60 bani.

Se află de vânzare la:

Librăria W. Krafft.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

Fecrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24x32 cm. îl trimite francat pentru 30 bani.

„Tipografa“, soc. pe acțiuni

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeara a *Ardealului*, și cu deosebire *Munții-Apuseni*, patria lui Horia și Ianou, să cotească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murêșului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sânt facute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Liga română“, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simția la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comande se pot face la

Librăria W. Krafft.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în com-mercin, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcl-mare Nr. 8.

[2] 18-